

Posamezne številke:
Navadne Din —75,
ob nedeljah Din 150.

"TABOR" izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri s
datumom naslednjega dne ter stane
mesečno po pošti D 10.—, za po-
sredstvo D 18.—, dostavljen na dom
D 1150, na izkaznice D 10.—
inzerati po dogovoru.

Naročila se pri upravi "TABORA",
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Poslilina plačana v gotovini.

TABOR

Posamezne številke:
Navadne Din —75,
ob nedeljah Din 150.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mar-
iboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nad-
stropje. Telefon intern. št. 270.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, pritličje, desno. Tele-
fon št. 24. — ŠHS poštnoštevilni
vaup št. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne
odira. — Rokopisi se ne vračajo.

Leto: IV.

Maribor, nedelja 21. januarja 1923.

Številka: 16.

Dr. V. Kukovec:

Položaj koncem tedna.

Naši obrtniki in kmetje so kazali
tekom tega tedna mnogo več značajno-
sti in uvidenosti nego vodstva poli-
tičnih klik v Sloveniji. Zahtevali so
koncentracijo, kateri imajo voditelji
klik še zmiraj pogum, rogati se. Mo-
rda bodo rekli, da je tudi naš pridobit-
ni svet nevaren plečim teh klikovskih
voditeljev, da po njih višje kam sple-
za, kakor se to očita političarjem, ki so
za slovo! Kamor koli sem zadnje tedne
med narod prišel, povsod sem videl, da
se nas demokrate visoko ceni. Predsod-
ke je najti le v zbegani inteligenci.
Če je celo kočevski »Radikal« moral
vodstvo samostojnih kmetov opozori-
ti, da bi od njih ne bila nikaka konce-
pcija, če so poleg njih voljeni dr. Žerjav
in dr. Kukovec, videti je, da celo idej-
nim našim nasprotnikom ne gre v gla-
vo, kako more vodstvo kmetijske stran-
ke nas tako podcenjevati, sebe pa tako
precejevati.

Mi smo v borbi za sporazum preto-
kli teden zmagali. Pridobitni krogi
so priznali resnost naše volje za spora-
zum in so nam izrekli zaupnico, ker
smatramo našega obrtnega kandidata I-
vana Rebeka sicer kot nestrankarja,
vendar hočejo, da kandidira na naši
listi.

Posebno se je honorirala naša dobra
volja za koncentracijo v Ptuj. Vodi-
telja samostojne kmetijske stranke,
župan Habjanič iz Jurčevca in Janko
Debeljak v Medribnici, sta z ogorčenjem
čula o nespravljalnosti svojih poslancev
in je eden predsedoval našemu shodu
zaupnikov, drugi pismeno izjavil, da
kandidira z Lovrom Petovarjem kot
namestnik. O brežiški SKS, ki je sicer
odklonila dosežanega SKS poslanca
Ureka, kakor tudi novega SKS kandi-
data Keneta, ne da bi se mogla odločiti
konečno za prejšnjega mariborskega
poslanca Mermoljo, ne razpravljamo
podrobneje. Vendar si ravno tudi bre-
žiški okraj želi sloge naprednjakov, ker
se mu je bilo posrečilo klerikalizem
skoro čisto iztrebiti. Iz radgonskega in
ljutomerskega okraja čujemo glasne
zahteve po slogi. Našemu kandidatu v
Prekmurju Stefanu Kuharju so kleri-
kalci izkazali zadnji teden čast, da ga
obrekujejo kot madžarona, kar on ni,
radikalci in samostojni kmeti ga pa
proti volji zaupnikov Prekmurja pre-
govarjajo k nezvestobi, glede njegove-
ga programa, akoravno je podpisal na
podlagi tega programa izjavo za dr.
Kukovca, naslovljeno na okrajno sodi-
šče v Mariboru, ki take izjave zahteva.

Prihodnji teden bodo tudi ostali o-
kraj postavili naše kandidate, če ne
bode sporazuma. Dali smo doslej do-
kaza kmetu in obrtniku, da upoštevamo
njegovo voljo. Dolžni smo dati še
poseben poudarek imenu in glasu naše
stranke, da smo narodna stranka, zlasti
ko se druge stranke te dolžnosti otre-
sajo in zidaajo svojo zmago celo na ana-
cijonalni živeli.

Idejno borbo bomo vodili v vsi do-
slednosti do kraja. Videti hočemo tudi,

Naš kandidat v gornjegrajskem okraju.

Mozirje, 19. jan. (Izv.) Danes se je
vršil tu dobro obiskan sestanek zaup-
nikov demokratske stranke, na kate-
rem se je enoglasno postavilo za kandi-
data za gornjegrajski okraj g. Franca
Kocbeka, nadučitelja v pokoju, (Vče-
rajšnji sklep zaupnikov demokratske
stranke v Mozirju, ki postavlja za gor-
njegrajski okraj za kandidata g. Franca
Kocbeka, nadučitelja v pokoju bode

napravil gotovo najboljši vtis. Kocbeka
si je pridobil v okraju velike zasluge s
pašniškimi zadugami, ki so za tamo-
šnje kmetištvo zelo važne. Zasluge
ima za okraj s povzdigo tuiskega pro-
meta kot predsednik planinskega dru-
štva. Kocbek je pa tudi dolgoletni
predsednik štajerskega učitelstva. —
Kandidatura je skrajno srečna. Op.
ured.)

Socialistični blok v Sloveniji.

Komunisti, mariborski socialisti in »Zarjan« v skupni fronti. — Tudi NSS? —
Grožnja s klerikalci.

Beograd, 20. januarja. Semkaj je dos-
pel bivši komunistični poslanec Fabjan-
čič. Sprejel ga je notranji minister Vuji-
čič. Fabjančič je izjavil notranjemu mini-
stru, da se je komunistična stranka za
Slovenijo ločila od srbske komunistične
stranke in da bo 23. t. m. ustanovljen v
Ljubljani socialistični blok, v katerega
stopijo bivši komunisti, socialisti iz Šta-
jerske in ljubljanska socialistična skupina

okoli »Zarje« eventuelno tudi narodni
socialisti. Če bi vlada ne dovolila soci-
jalističnega bloka, češ, da se v njem na-
hajajo komunisti, bodo vsi socialisti
glasovali za klerikalno stranko. To iz-
javo je smatrati za grožnjo, da se izsili
dovoljenje za ustanovitev socialističnega
bloka, dasiravno celo namestnik Hribar
nima ničesar proti nameravanemu bloku.

Volilni proglas zemljoradnikov.

Stranka je popolnoma razcepljena.

Beograd, 20. januarja. Glavni odbor
zemljoradniške stranke je končal sesta-
vo volilnega proglasa. Proglas je zelo
obsežen. V prvem delu ostro kritizira
delovanje vseh ministrstev in vladnih
strank zlasti pa podčrtuje napake naše
zunanje politike, ki ima toliko neuspe-
hov. V notranji politiki je največji neus-
peh sedanja vlada, ki vidi samo strankar-
ske interese za državne potrebe pa se
ne briga. Posledica vsega tega je, da je

ljudstvo vedno bolj nezadovoljno. V
drugem delu sledi program zemljoradni-
škega saveza. — V zunanji politiki bo
stranka pospeševala kar najtesnejše zbliz-
žanje s slovanskimi narodi.

Zagreb, 20. januarja. (Izvirno.) Zem-
ljoradniška stranka je definitivno raz-
cepljena. Skoraj gotovo dejstvo je, da
bodo zemljoradniki imeli v vsakem iz-
med šestih volilnih okrožij v Bosni po
dve listi, kar bo stranki silno škodovalo.

Volilni proglas radikalcev.

Beograd, 20. januarja. (Izv.) Včeraj
popoldne se je vršila v ministrskem pred-
sedništvu konferenca radikalnih mini-
strov, ki je trajala do 8. ure zvečer. Na
seji se je prečitela proklamacija radikal-
ne stranke, ki je skoraj popolnoma izde-
lana ter bo v par dneh objavljena. Do-
znava se, da so se izvršile še nekatere
korekture. Glavna točka proglasa se
zavzema za obrambo in izvedbo vidov-
danske ustave. Nato so se prečitale poro-
čila o volilnem gibanju po državi. V
zvezi s tem so se izdala raznim stranki-
nim odborom podrobna navodila. Raz-

pravljalo se je nadalje tudi o onih okra-
jih, kjer je pričakovati dveh radikalnih
list, in sicer poleg radikalne še Protiče-
vo »neodvisno« radikalno. Nek radikal-
ni voditelji je izjavil napram nekemu no-
vinarju, da bo razkol s Protičem stranki
silno škodoval ter bo vsled tega izgubila
najmanj 15 kandidatov.

Beograd, 20. januarja. (Izvirno.) Be-
nina skupina zemljoradnikov je skle-
nila z radikalci kompromis, glasom kate-
rega nastopi Beninova skupina samo v
dveh ali treh okrajih samostojno, drugod
pa podpira radikalce.

Dvoboj med Francozi in Nemci v Ruhru.

Francozi rekvirirajo, Nemci se upirajo. — Nemška vlada poziva k pasivni re-
sistenci in odporu.

Essen, 19. jan. Danes je bilo za-
plenjenih 17 vlačilcev, deloma v ruhr-
skih pristaniščih, deloma na voznih. —
Okupacijska oblast namerava na ta na-
čin pospešiti transportiranje premoga
z ruhrskega ozemlja.

Gladbeck, 19. jan. V Möllerskih
rovih so delavci zapustili delo v protest
proti prodiranju francoskih čet in are-
taciji tajnega svetnika pl. Reiffersena.

Düsseldorf, 19. jan. Ukrepov,
ki jih je izdala medzvezniška renska
komisija, so bili z glasovi francoskih in
belgijskih komisarjev ter italijanskega
zastopnika odobreni. Angleški zastop-
nik se je vzdržal glasovanja. Predsed-
nik finančnega urada v Düsseldorfu
Schultins in ravnatelj fizikalnih delav-

nic v Recklinghausen sta bila ureti-
rana.

Essen, 19. jan. (Wolff.) Danes se
je pričelo zaplenjevanje državnih rud-
nikov. Med delavstvom vlada velikan-
sko razburjenje. Večinoma zapuša de-
lavnice in zahteva, da okupacijske obla-
sti izpušče aretirane uradnike in iz-
praznijo domove rudniških združenj, si-
cer bo vse delavstvo ustavilo delo.

Berlin, 19. jan. Nemški finančni
minister je dal vsem podrejenim orga-
nom v zasadenem ozemlju navodila,
naj se glede davkov in carin uprejo
vsem odredbam porenske komisije. Za
vso škodo in neprijetnosti, ki bi jim iz
tega nastale, jih bo Nemčija bogato od-
škodovala.

Dr. Paleček, demokratski kandidat.

Zagreb, 20. jan. (Izv.) Na konferenci
okrajne organizacije demokratske stran-
ke v Zagrebu je bil določen za kandi-
data v vukovarskem okrožju bivši hrvat-
ski ban dr. Ivo Paleček, ki je obenem
srečni kandidat v Vinkovcih.

BORZA.

Curili, 20. januarja. (Izv.) Sklepnii
tečaj. Pariz 35.40, Beograd 3.75, Lon-
don 24.94, Berlin 0.02 sedem osmink,
Praga 14.85, Italija 25.85, Newyork
535.25, Dunaj 0.0075, Zigosane krone
0.0076, Budimpešta 0.0205, Varšava
0.0175, Sofija 3.50, Bukarešta 2.80.

kdo ima pogum v teh za naš narod te-
ških časih pljuniti na svoj narodni
značaj. Velika doba naj najde naš na-
rod velik!

Mesto in dežela.

Maribor, 20. januarja.

Velik del volilne borbe v naši drža-
vi se vrši v znamenju nasprotja med
mestom in deželo. V Jugoslaviji ima
znatno večino kmečki živeli, zato je
naravno, da se pri nas toliko sliši o
kmečki politiki in o kmečki državi.
Takozvane zemljoradniške stranke, ki
zastopajo načelo kmečke razredne po-
litike, so sicer razbite in razcepljene
toliko ali še bolj kakor meščanske in
proletarske, vendar pa se v celoti jasno
izraža težnja, da bi prišla v državi do
povdarka kmečko - razredna politika.
V Sloveniji je celo Samostojna kmetij-
ska stranka razvila razredno borbo,
predpostavljajočo stanovske interese pred
splošnimi interesi države in naroda;
na Hrvatskem operira »seljaško re-
publika« nezdravljivi demagog Stie-
pan Radić, v srbskih pokrajinah pa or-
ganizirajo kmečko - razredno borbo tre-
nutno razcepljeni zemljoradniki, da ne
omenjamo manjših skupin.

To pomeni: Kmečki zastopniki so
mnenja, da se dajo kmečke stanovske
koristi zaščititi samo z razredno politi-
ko, ne pa solidarno z drugimi sloji,
predvsem z inteligenco. Na oni strani
je to znamenje nezaupanja nad družab-
nimi razredi, pojav, ki je toliko znači-
len za današnjo dobo; na drugi strani
pa se razkriva pomanjkljiva politična
in kulturna vzgoja širokih ljudskih
vrst.

Kmečko - razredna politika je v naših
razmerah že v naprej obsojena k neus-
pehu. Prvi dokaz za to trditev je po-
dan že v samem današnjem stanju poli-
tičnih strank, ki se oprijemljejo raz-
rednega gesla. Pred letom še enotne
stranke so danes razcepljene. Med po-
sameznimi strankami, tako n. pr. med
zemljoradniki, radičevci in slovenski-
mi kmetijci pa leže tako velike razlike,
da je enotna kmečko - razredna fronta
za dolgo dobo onemogočena. Nobena
od teh skupin nima čisto agraarnega
značaja in ne gre za izključno razredni
čiji, namreč zastopa vsaka izmed njih
izvestno politično in narodno ideologi-
jo, ki zlasti v Radićevi stranki prevla-
da je nad vsemi drugimi. Radić je spoz-
nal, da bi mu izrazilo kmečka politika
ne prinčala posebnega uspeha in je
prvotne agrarno-socialne nazore posta-
vil v službo hrvatskega plemenskega
separatizma. Kakor hitro bo izrazil se-
paratistično igro, bodo zapravili tu-
di agrarno-socialni nazori in novo e-
vanje postane v ljudskih očeh — bo-
lestna prevvara. Med Radićem in zem-
ljoradniki, ki zastopajo jugoslovensko
ideologijo, tedaj ne more priti do spo-
razuma, ne zaradi kmečko - razrednih
interesov, ki bi lahko bili istovetni,
marveč iz čisto političnih vzrokov, ki
so danes kmečkim masam bližji in laž-
je razumljivi kakor sama kmečko - raz-
redna ideologija. Tudi samostojni kmet-
je ne morejo voditi izključno razredne
politike, dokler niso popolnoma od-
pravljena plemenska nasprotja in do-
kler niso vsi jugoslovenski kmetje za
isto vladavino in za isto upravno razdeli-
tev. Človek, ki pozna dejanske razmere
v naši državi, ne dvomi, da kmečko -
razrednim strankam ne bo uspelo do-
sej popolnega sporazuma v teh po-
glavitnih vprašanjih naše države.

Rešitev teh vprašanj, ki niso razred-
na, marveč splošno politična, nacional-
na in državna, pa je predpogoj za mo-
rebitno razredno majoritacijo v Jugo-
slaviji. Tudi če bi kmetje uvedli na
boljševiškem vzgledu kmečko diktatu-

ro, bi ta vprašanja ostala sporna točka med posameznimi plemeni. Mi imamo še preveč plemensko, regionalno, ekonomsko in kulturno nasprotnih tipov, da bi se mogli razvijati v razredni smeri. Naša država se nahaja v stanju nacionalnega razvoja (evolucije) in dokler ta proces ni zaključen, dokler niso različni tipi kolikor mogoče zblizani in osredotočeni, je izključena nadvlada enega razreda v državi. Sedanjemu gospodarskemu stanju posameznih razredov — če že promatramo stvari s tega vidika — odgovarja najbolj nacionalna politika, ki edina lahko odpravi to, kar je danes razredom samim največje breme. Samo stanovsko solidarna in splošno narodna politika more zagotoviti napredek naše države in reformo našega neenotnega, po večini zelo zaostalega gospodarstva. Na tem napredku pa so zainteresirani vsi stanovi in razredi, predvsem kmet. Kmet se tedaj ne more odpovedati ozkemu političnemu zaveznitvu ali sodelovanju z meščanom, ker brez mesta propade tudi dežela. Kmečko-razredna politika je kmetu naravnost škodljiva, dokler obstojajo med posameznimi kmečkimi strankami tako globoke in zaenkrat nepremostljive razlike. Taka politika prinaša v kmečke vrste razdor in lahko služi samo lokalnim ciljem, ne pa koristim vse države.

Oni, ki poglabljajo med mestom in deželo nasprotja, so enostranski kričarji in hujskači, ki največkrat vidijo pred sabo zgolj osebne koristi. Obstojča nasprotja je treba ublažiti, ker je to v interesu celote in celota ima prednost pred posamezniki ali posameznimi stanovi. Naše mesto še ni to, kar bi moralo biti. Razvoj nekaterih večjih mest je bil prenehal in nenaraven, zato se bo ustavil, dokler ne doseže potrebne ravnovesja z deželo. Dežela mora napredovati, vas mora postati bogatejša, kulturnejša in zdravnejša kot je sedaj. Kakor ima kmečki stan dolžnost, da podpira občenarodne interese in da sodeluje z mestom, tako je na drugi strani mesto dolžno, da živi in dela tudi za deželo, za kmete. — Tudi s stališča kmečkih interesov je potrebna delitev dela, ki obstoja v sedanjih družbi, tembolj pa je potrebna pri nas, ki imamo dolgo pot pred seboj, predno dospemo tja, kjer so že zdavnaj naprednejši narodi.

Kmečka politika v gospodarsko in kulturno zaostali državi tedaj ne more obstojati samo v tem, da kmet dobro prodaja in ceno kupuje — kakor označajo razredni bojovníki — marveč ima celo vrsto splošnih nalog in dolžnosti, za katere je potrebno sodelovanje vseh slojev. Tudi v najbolj agrarni državi ne morejo kmetje učiti inženirjev in strokovnih delavcev, ne šolati zdravnikov in ne voditi sodstva. Ne

morejo iti za poslanike v inozemstvo in tudi armad ne bodo vodili, če ne bo miru na svetu. S tem je samokmečka politika že sama po sebi izpodbita, ker se zapadni narodi vendar ne morejo vrniti v primitivno stanje prvotnih narodov.

Končno ne smemo pozabiti tudi važnega dejstva, da v naši državi nimamo enotnega kmečkega gospodarstva. Med slovenskim in banatskim kmetom so najmanj tako globoke razlike, kakor med novosadskim meščanom in okoliškim kmetom.

Naša naloga je, da delamo za čim tesnejši sporazum med mestom in deželo. V tem smislu se glasi tudi program demokratske stranke in stranka razvija svoj volilni prapor v znamenju odkritosrčnega in treznega sporazuma med vsemi razredi in stanovi za politični, kulturni, gospodarski in socialni napredek države in naroda.

Izdajstvo.

Izpod peresa odličnega narodnega socialista smo prejeli sledeči članek, katerega radevolje objavljamo, ker se nam njegova izvajanja zde ne le popolnoma pravilna, ampak tudi skrajno aktualna. (Op. ur.)

Ko smo pred dobrimi tremi leti ustanavljali v Sloveniji narodno socialistično stranko, so nas pri delu vodili najplemenitejši ideali: hoteli smo v imenu narodne ideje prebuditi naš nezavedni proletarijat, katerega je bila brezdomovinska in čisto v tuji službi stoječa socialna demokracija zavedla na opolzka stranska pota. To je bila glavna točka našega programa, to je bil naš *raison d'être*. Priključili bi se bili sicer lahko tudi kakim drugim že obstoječim narodnim strankam, ker si programatično itak nismo bili bistveno nasprotni, zdelo pa se nam je, da bo naš pokret lahko bolj uspeval, ako bo samostojen in neodvisen; radi tega smo se odločili ustanoviti novo in neodvisno stranko. Nikdar pa si nismo zamišljali te stranke kot borbeno organizacijo proti ostalim narodnim strankam; nasprotno, mislili smo vedno na tesno kooperacijo s temi strankami, na skupno delo za veličino naše države in za edinstvo celokupnega našega naroda. Mi naj bi kot narodni socialisti delali za narod in za državo med delavstvom, ostale narodne stranke pa naj bi delale za iste cilje med meščanstvom in kmečkim ljudstvom. Taka razdelitev dela bi ne le nikomur ne škodovala, ampak bi celo utrjevala tako eno kakor drugo stran.

Kot uzor sta nam pri ustanavljanju narodne socialistične stranke v Slove-

niji služili dve politični organizaciji, naša žalibog pokojna tržaška Narodna Delavska Organizacija in pa velika češka narodna socialistična stranka. Kot Slovenci in Jugoslovenci smo hoteli ostati zvesti tradicijam tržaške NDO, programatično pa smo se hoteli izpopolniti z izkustvi češke NSS. Radi tega je bilo naravno, da so se oklenili naše stranke v prvi vrsti naši zavedni Primorci, pred vsem Tržačani, ki so od nje tudi veliko pričakovali, vsaj pa toliko, kolikor so nekoč dosegli potom NDO v Trstu. V tem znamenju smo stopili tudi pred našo slovensko javnost, v tem znamenju smo šli pred dve-ma letoma v volitve za konstituanto.

Do tu je bilo vse lepo in prav — od tu dalje pa se je pričelo dogajati v naši stranki nekaj, kar je zelo žalostno in vredno vse obsodbe. Vodstva stranke se je polastila peščica teroristov in stranka je pričela jadovati vedno bolj v demagoške vode. Mesto da bi se posvetila vsa pažnja organizaciji delavstva, da bi se vodil torej v prvi vrsti boj proti internacionalni, se je pričelo loviti pretežno le uradništvo in voditi boj proti — drugim narodnim strankam. Posledica tega je bila, da se je ves naš pokret kompromitiral ter si obenem tudi onemogočil možnost večjega razvoja. Radi tega stranka od ustanovitve sem ne le ni prav nič napredovala, ampak je celo občutno nazadovala. Naši načrti, razširiti stranko po vsej naši državi, se niso uresničili, ker se s tako taktiko niso mogli — ostali smo omejeni le na Slovenijo, ostali smo strančica brez pomena, mesto da bi bili mogočena stranka, ki bi družila ves proletarijat od Maribora do Bitolja in katere glas bi se moral v parlamentu upoštevati.

Naša dva zastopnika, Katera smo spravili pri prvem nastopu v parlament, sta se celi dve leti lovila na levo in na desno, tako da se je zdelo, kakor da sama ne vesta, kaj hočeta; še manj pa smo vedeli to mi, volilci in pristaši stranke. Kot zastopnika pretežno uradniških volilcev bi se bila morala pridružiti kakim močnim narodnim skupini ter v okvirju te skupine izvajati izboljšanje našega obupnega gmotnega položaja. Tega nista storila, ampak sta s svojo nesrečno taktiko celo ovirala druge pri njihovem delu za nas. Še bolj obsojanja vredno pa je bilo njuno postopanje v vprašanju narodnega in državnega edinstva. Mi volilci smo ju poslali v parlament, da delujeta tam za utrditev naše države, za izvajanje popolnega narodnega edinstva, ker smo bili uverjeni, da je le trdna in edinstvena država sposobna zasigarati nam primerno gmošno stanje in boljše bodočnost, na drugi strani pa, da je le edinstven narod zmožen podpirati na-

še drage, ki so ostali onkraj naših državnih mej ter končno izvajati njihovo osvobodjenje. Mesto tega sta šla g. Brandner in Deržič med razdiralce naše države in našega narodnega edinstva — med opozicionelce, avtonomiste, separatiste, klerikalce, Radičevce in komuniste. To je bilo izdajstvo našim programom in nad namenom ustanovitve naše stranke.

Poleg teh grehov izvajanih v parlamentu, pa je zagrešila peščica samovoljnih voditeljev v Ljubljani, ki nasledujejo očitno le svoje osebne koristi, tudi nebroj drugih grehov, ki niso nič manjši. Tako je pritiskala naš stranki na čelo sramoten žig narodnega izdajstva v Ljubljani, kjer je omogočila, da so dobili vodstvo občine v svoje roke brezdomovinski klerikalci in moskovski podkupljeni komunisti. Nič manj sramoten pa tudi ni bil nastop v Ptuj, kjer so po naši krivdi, naročeni iz Ljubljane, prišli na krmilo nemurji pod firmo internacionalci. Toda vse to so bile pogreške, grobe sicer, toda popravljene in radi njih bi se gotovo nikoli ne oglasil v tujem listu, čeprav me je vse to že davno bolelo, da sem se odločil za to, do tega me je privelo nekaj drugega: postopanje našega vodstva v najnovejšem času. Na zadnjem sestanku v Ljubljani se je razpravljalo o taktiki, katero naj zavzame naša stranka pri predstojajočih volitvah in večina je bila za to, naj stranka krene docela na levo, to je, naj opusti svoj dosedanj narodni program ter naj se združi v enotno fronto z internacionalnimi razrednimi socialisti in komunisti. Predlagalo se je tudi, naj naša stranka že za volitve same postavi skupno listo z internacionalisti. To pa pomeni višek izdajstva, to pomeni nekonec. Ustanovili smo našo stranko s namenom, da pobijemo brezdomovince, sedaj pa naj bi mi sami šli med njene! Ne, tega ne bomo storili! Tega ne bo storil nobeden Primorec, tega ne bo storil noben Mariborčan, noben Ptujčan, noben Celjan. Ako hoče vodstvo stranke, tistih par brezdomnjašev, storiti to, potem naj ve, da je v nas še toliko narodne zavesti in narodnega ponosa, da si ne bomo dali pritiskati na čelo Kamovega znaka. V tem slučaju bomo dobro vedeli, kaj nam je storiti. Sicer nisem pooblaščen govoriti v imenu drugih pristašev, toda prepričan sem, da misli tako kakor jaz, ogromna večina. Kakor hitro krene vodstvo stranke v to smer, stranka sploh nima več pravice do samostojnega obstanka, ker postane dekla internacionalnega socializma in komunizma in je ni več treba. Ustanovljena je bila na narodni podlagi, če to izgubi, izgubi tla pod seboj — izgubi pa tudi nas, ki smo jo tvorili, kajti gomo par ljudi v vodstvu še ne more tvoriti stranke.

Mihel Zevaco:

Markiza Pompadour.

Zgodovinski roman. — Poslovenja Rosandra.

(Dalje.)

Vsakokrat je bolj tiho pritrdila, zadnji da je bil tih, kot zadnji vzdihljaj duše, ki umira.

Henrik de Normant d' Etioles pa jo je pozdravil z globokim poklonom, — šel skozi vrata, — po stopnicah trdno in mirno.

Ko je Ivana-Antonijeta ostala sama, — je vstala in blela, prepadena tipala z rokama vroče čelo.

»Zraka, — zadušim se tu, zraka,« — je šepetala neslišno.

Opetekajoč se je pristopila k oknu, — ga mahoma odprla in se naslonila na železne palice okvirja. — Stopila je na balkon in obstala.

Zrak jo je okrepčal, — globoko ga je vdihovala, medtem ko so njene ustnice zdihovala in ihtele:

»Kje sem pač? — Kaj se je zgodilo? — Kaka nesreča! — Zgubljena sem!«

V istem trenutku se je pa zaslislal velik hrušč koncem ulice, — v bližini Louvre. — Krasen prizor se ji je nudil, med dvema oddelkoma jezdecev v praznični opravi z golimi sabljami, — dirajoč, z ropotom groma, — se je približevala kočija, — kakor v odsvitu slave, — med klci meščanov in priprostega ljudstva, — v bleketanju sabelj.

Mahoma pa se je ves spreved vstavil ravno pod balkonom, — jezdec, plemenitaš in kočija.

Ivana se je hotela umakniti, ali noge je niso nesle več, — morala je ostati na balkonu, — držeč se za ograjo. — Obraz ji je bil bolj blel, kakor mrliču, ki vstane iz groba.

Iz kočije sta izstopila dva moška, — jeden je bil policijski poročnik Berrier, a drugi — Ludvik XV. — francoski kralj.

Kralj se je s svojim težkim korakom, a vendar ne brez dražesti, kakor ga opisuje sodobna zgodovina, — obrnil proti palači Argenson, — za njim je s sklonjeno, odkrito glavo stopal Berrier.

V istem trenutku pa se je zaslislal izpod balkona glas, — katerega je Ivana takoj spoznala in umela njega ironičen naglas:

»Bog živi kralja, — le Bienaimé!«

Henrik d' Etioles je živahno mahal s svojim klobukom, — ko je zaupil svoj pozdrav in ljubeč je takoj ponavljalo klic.

Ludvik XV. se je obrnil ter z roko zamahnil v pozdrav zvestemu podložniku, ki je povzročil izraz ljudskega navdušenja, — katero se je pa v zadnjem času že bolj poredkoma izjavljalo. Nevede pa je kralj povzdignil oči, in zagledal balkon hiše v regentskem slogu.

Zdrznil se je in zarudel.

Tudi Ivana je zarudela, — in začepetala je po celim životu, — za trepetek so se križali njiju pogledi.

»Bog živi kralja,« — je zaklical zopet d' Etioles. — »Bog živi ljubljence!«

Ludvik XV. se je odkril, kot da hoče vrniti množici pozdrav, a njegove oči so zrle na balkon in njegove ustnice so se prijazno nasmehile.

Množica je klicala svoj pozdrav kralju, — ali kraljev pozdrav je bil namenjen le devojki na balkonu.

A že je Ludvik XV. zginit pod portalom Argensonске palače.

Zmučena do skrajnosti je Ivana hotela nazaj v sobano, opetekajoč se je tamkaj vrgla v naročje gospe Poisson, katere je bila opazovala ves prizor z vso natančnostjo.

Ali ko je s svojo neverjetno trdno voljo, — ki je sploh zmeraj vzbujala občudovanje, — že premagala svojo slabost ter stopila ponovno na balkon, kamor jo je vlekle tiho upanje, ki ji je trepetalo v duši, — kjer so njene oči željno zrle v nasproti stoječo palačo, — so videle neko prikazen, ki jo je napolnila z novim strahom. — Blel, prepaden obraz se je vzdignil proti balkonu iz mesta, kjer je malo prej stal kralj, izpod portala jo je gledal neki možki, — ravno tako, kakor jo je bil prej gledal kralj.

»Moški iz goljave pri Pušavi,« — je nevede začepetala. — »Zakaj me pač tako gleda? — Oh, — približuje se, — sem — kaj hoče priti! — — — Kaj hoče. — Zakaj mora vstopiti i on v mojo usodo ravno danes, — na dan moje največje nesreče!« —

IV. Prošnja Franca Damiensa.

Franco Damiens je stopil v palačo Argenson istočasno, ko je Henrik La Normant d' Etioles stopil v hišo gospe Poisson.

Palača markize Argenson je bila res pravo ministrstvo, kjer so se pripravljala in izdelovala državna dela, — kar naj pomeni, da so se vsak dan zbirali tamkaj prošilci, — kjer je mogočen in siten Švicar stal na straži pri glavnih vratih.

Na dvorišču je bil neprenehoma živahen dirindaj uradnikov in poduradnikov, kateri so hodili iz jedne v drugo stavbo, z velikimi šopi in zvezki spisov. — A vsi so hodili tiho in pritajeni, kakor sence.

Damiens je opazil dirindaj in za trenutek mu je zavil zadov, — t razjasnila obraz, upal je, da ga med množico uradnikov nikdo ne opazi.

Ali komaj je prestopil prag, ga je opazil stražar Švicar in ga poklical:

»Hej, prijatelj, kam greš?«

Švicar je tikal vse revne ljudi.

»ti« — to je zaimek ljubezni, naklonjenosti ali pa zaničevanja.

Ne da bi čakal odgovora, je pristaval:

»Če imaš morda kakšno pismo, oddaj ga vratarju.«

Franco Damiens je pokimal v odgovor in šel proti levi strani, kjer so se nahajala steklena vrata, katere mu je bil pokazal Švicar, in kjer je sedel v priprosto opremljeni sobi za mizo mož, ki je pridno pisal v veliko knjigo, od-

Dvanajsta ura odločitve se bliža in ob tej dvanajsti uri kličem gospodji v Ljubljani: Spametujte se! Naša stran-ka naj se pridruži naprednemu narod-nemu bloku in naj gre z njim skupno v volilno borbo za naše narodne in sta-novske interese. Ako se to ne zgodi, po-

tem bomo mi, ki smo še narodni, na-predni in zavedni, obračunali enkrat za vselej z vami ter glasovali pri volit-vah za ono stranko, ki je narodna, na-predna in zavedna in ki je za sporazum narodnjakov in naprednjakov. —a—

Politično obzorje.

Jugoslovenski izseljenci v Južni Ameriki o naših političnih razmerah.

»Jugoslov. Matica« nam je dala na razpolago časopis, ki so ga izdali za praznik 1. decembra naši izseljenci v Antofagasti, država Chile v Južni A-meriki. Časopis nosi naslov »Bratska sloga« in je izšel samo za naš državni praznik, sicer ne izhaja. Obrobljen z državnimi barvami, prinaša na prvi strani sliko kralja Aleksandra, na to pa celo vrsto lepih in toplo pisanih član-kov, posvečenih sporazumu in bratski slogi med Srbi, Hrvati in Slovenci.

Jugoslov. izseljenci v daljni Anto-fagasti so priredili dne 1. decembra ve-liko narodno slavnost, da se vsak naš rojak spomni enega največjih dogod-kov v vsej zgodovini Srbov, Hrvatov in Slovencev: ujedinjenja v skupno in enotno državo, Marsikomur bi se zdelo, da je to bila navadna zabava, na kateri so se zbrali naši izseljenci, da bi prebili v domači družbi nekoliko veselih uric. »Bratska sloga«, ki so jo izdali povodom te slavnosti, pa nam prica, da so glo-boko razumeli pomen svoje slavnosti in videli v nji resno manifestacijo dr-žavne zavesti in narodnega jedinstva.

Nedvomno so mnogim našim čita-teljem znane žalostne razmere med na-šimi izseljenci v Ameriki, osobito v Zedinjenih državah severoameriških. Večina jih je zapustila domovino s ti-šim patriotizmom v srečo, ki jim ga je vcepila avstrijska vzgoja. Leta in leta so živeli v tujini, se prilagodili njenim razmeram in prihajali le toliko v stike z domovino, kolikor so jih vezale rodbin-ske vezi. Slovenski časopisje v Ameriki je sicer pisalo o domačih novicah, ni pa moglo zasledovati velikega preobra-ta v mišljenju in hotenju našega nara-oda med vojno in po vojni. Nekateri li-sti so bili v rokah raznih nenarodnih in sumljivih ljudi, ki so nalašč pisali enostransko o naših razmerah. Še slab-še je bilo v tem oziru med ameriškiimi Hrvati, nekoliko boljše med Srbi. Na-rodna zavest se je v Ameriki poglobila le v posameznih slučajih, sicer pa so bili naši ljudje precej ravnodušni na-ram narodnemu življenju v stari do-movini. Po ujedinjenju Jugoslavije so redki ljudje, ki so bili med našimi iz-seljenci dobro poučeni o razveseljivi spremembi v domovini, zelo pogosto to-žili, da so jugoslov. izseljenci nerazpo-loženi proti novi državi, da je večino-ma ne priznavajo; nekateri se še vedno smatrajo za avstro-ogrške državljane, dasiravno te države ni več na evrop-skem zemljevidu. Stara hujškarija pro-ti Srbom je na ameriških tleh bujno rasla, zalivali pa so jo škodoželjno razni agitatorji in plačenci, ki so jih vzdrževali Nemci, Madžari, Habsbur-govci in drugi. Te nezdrave razmere so se v zadnjem času nekoliko izboljšale, vendar pa so zlasti med Hrvati še ve-dno slabe. Agitacija proti državnemu in narodnemu jedinstvu je zelo močna.

Drugače je v Južni Ameriki. Tam je mnogo izseljencev iz Dalmacije; po ve-čini so dobro situirani in zavedni. V Buenos-Aires izhaja že več let glasilo jugoslov. narodne obrane »Jadranc«, ki prinaša slike iz naše domovine ter pri-spevke v španščini in srbohrvaščini. Izhaja tudi več drugih listov, ki zasto-pajo načelo narodnega jedinstva. Taki prebujeni in zavedni Jugoslovenci so tudi naši rojaki v Antofagasti, ki so proslavili praznik Ujedinjenja v zna-menju bratske sloge. V svoji publika-ciji sporočajo staremu kraju svoje na-svete in želje, zbrane pod motto: »Lju-bezen je izvir vsega dobrega, mržnja pa vse pojava.« Odlično so se te be-sede, zato so mestoma prav stroge, a pozna se jim, da prihajajo iz patrio-tičnih src, ki jih niso mogli spraviti v zmedo naši bratski prepri in boji. »V

štirih letih samostojnega življenja

smo se pokazali pred zunanjim svetom kot nezreli za vladanje in se po sodbi tega sveta nahajamo če ne v vrsti ori-jentalnih narodov, pa vsaj v njihovi bližini. Naša stara domovina mora pri-znati, da mi izseljenci, ki prihajamo v ozke in dnevne stike s tujci, natančneje poznamo njihovo mnenje o nas, pa je zato naša dolžnost, da domovino opozo-rimo nanj. Na to sledi izporočilo Hr-vatski in izporočilo Srbiji. Hrvatski pravijo: Mi smo sami po ogromni veči-ni Hrvatje, zato smemo govoriti pred-vsem na naslov svojih rojakov-Hrva-tov. Res je, da se jim je zgodila marsi-katera krivica, toda te niso zakrivili Srbi kot taki, tega so krivi posamezni ljudje, stranke, slaba uprava. Te na-pake se dajo odpraviti in ozdraviti; po-trebna pa je bratska ljubezen, potreb-no je skupno in sporazumno delo. Za hrvatsko politiko ne sme biti glavno vprašanje slaba uprava in centraliza-cija. Glavno vprašanje, ki si ga mora zastaviti Hrvatska, je: Se li mora hr-vatska politika vezati s srbsko, smo li bratje ali nismo; ali je potrebno, da živimo skupaj, ali more Hrvatska biti srečna brez Srbije ali celo proti Srbiji in bi li Hrvatska lahko našla zaslombo kje drugje!

Vsa novejša hrvatska zgodovina ka-že, kako so se najodličnejši Hrvatje in Srbi potegovali za sporazum med Srbi in Hrvati ter povdarjali neizogibno zahtevo, da oba naroda živita skupaj. Tako mislijo še danes vsi dobri Hrvati razen izdajalcev, plačencev in tujcev. Iz tega pa sledi, da je treba vsa medse-bojna vprašanja reševati z bratsko lju-beznijo in z delom. »Hrvatska, zbudi se! Poslušaj glas svoje zgodovine! Čuj glas svojih genijev, svojih velikarov! Spoznaj naloge in dolžnosti, ki ti jih je dala Previdnost v skupnem življenju Jugoslovenov. Vrzi od sebe skorjo pa-sivne rezistence, ki ti jo je naredila zgo-dovina in otresi se mešetarjev, ki te hočejo sesati. Otresi se tujega duha in sini v svojem svetlem slovanskem sija-ju!«

Še več izporočajo naši emigranti Srbiji. Klanjamo se njenemu trplje-nju, njenim žrtvam. Neizmerno je žr-tvovala za to, kar imamo danes — ne-popolno in neizgrajeno, a trdno in po-lno bogastva. Treba pa je, da tudi Srbi temeljito pometejo s plemenskim se-paratizmom, ker vzbuja mržnjo in seje staro sovraštvo — torej dela isto kakor hrvatski separatizem. Imamo lepo in široko domovino in ta je naša tako pri Ohijskem jezeru kakor ob Jadranu in pri Muri. Pronikniti nas mora zavest, da smo eno, ta zavest pa ne more teme-ljiti na nekaki umetni nadvladi enega plemena nad drugim, ki je narod ne mara. Država naj dobi ono ime, ki iz-raža naše popolno stopenje, naše dr-žavno in narodno jedinstvo: ime Jugo-slavija. Srbi morajo nadalje obračunati tudi z onimi, ki hočejo kovati oseben kapital iz svojega srbstva in svojega trpljenja med vojno. Ne razpihajmo strasti, bodimo si bratje in delajmo v ljubezni za procvit in napredek domo-vine. Učimo se spoznavati, kaj nam je naklonila Previdnost: slepota in strast bi utegnili za vedno uničiti ta drago-ceni dar — svobodno jugoslovensko državo!

Mi se veselimo, da so izseljenci v daljni Južni Ameriki, na obalah Tihega oceana, tako vneti in iskreni narod-njaki. Mi jim verujemo, do so njihovi pogledi na naše razmere jasni in bi-strejši kot naši; oni so v neprestanem kontaktu s širokim svetom, s tujimi narodi, mi pa capljamo v blatu malen-kostnih razmer in se dušimo v stran-karskih šorbah in prepirih.

z ruhrskim revirjem tvori samo 7 od-stotkov celokupne površine današnje Nemčije. Kljub temu, da je gorovje Bifel in Hunsrück slabo obljudeno, bi-va na ruhrskem ozemlju 9 in pol milio-nov ljudi ali 16 odstotkov vsega nem-škega prebivalstva. Na tem mestu je osredotočena vsa nemška industrija, ki predeluje surovine. Od 115 milijonov ton premoga, ki ga sme v letošnjem le-tu pričakovati Nemčija, pride iz Po-renja in iz Ruhra 100 milijonov ton ali 92 odstotkov premoga in 80 odstotkov koks.

Mirovna pogodba je vzela Nemčiji dva važna ruhrska distrikta: Lotrin-sko in Gornjo Šlezijo. Med preostalimi stojita na prvem mestu renski in ruhr-ski revir. Od nemške produkcije želez-ne rude je potekalo iz Porenja 7.3 mi-lijone ton ali 41.1 odstotkov. Od 11 mili-jonov ton surovega železa je ta revir produciral 8.2 milijona ton ali 74.5 od-stotkov in 91.000 ton ali 44.4 odstotkov cinkove rude.

Važnost ruhrskega ozemlja kaže tu-di prometna statistika (navajamo no-datke iz leta 1913). Železnice na tem o-zemlju, ki tvorijo samo 12 odstotkov

nemške železniške mreže, so odpravile 70.1 odst. vseh nemških transportov.

Tu ob Renu in Porurju je zakladni-ca nemškega bogastva. Tu so nastale ogromne tovarne železa, jekla, strojev, tekstilne in kemične industrije. Od 6.967.970 delavcev, ki so bili leta 1920 zaposleni v nemški industriji, jih je ži-velo na tem ozemlju 1.627.396 ali 23.3 odstotkov vsega nemškega delavstva, med njimi 55 odst. rudarjev, 27 odstot-kov kovinarjev, 20 odstotkov kemičnih delavcev, 19 odstotkov tekstilnih delav-cev itd.

Francoska okupacija ima v prvi vrsti namen kontrolirati nemške pre-mogovnike. Po vsej verjetnosti bo oku-piran ves westfalski industrijski revir, ozemlje, ki proizvaja letno 70 milijo-nov ton premoga od onih 100 milijonov ton, ki jih producira cela Nemčija. Ker je vsa južnonemška industrija odvisna od ruhrskega premoga in ne more kriti svojih potreb iz gornješleziskega re-virja in ker ni v Nemčiji za ta slučaj nikakih zalog, je pričakovati, da bo kmalu vsa nemška industrija občutila posledice francoske okupacije.

(Česke slovo.)

Politične vesti.

* Neuspehi frankovcev v okolici Va-raždina. Poročali smo že o neuspelem Radičevem shodu v Varaždinu. Varaž-dinski frankovci so pa začeli rovariti v okolici. Te dni so priredili v Ledinah volilni sestanek, ki ga je vodil znani varaždinski frankovec Milković. Fran-kovci so doživeli popoln neuspeh. Ljudstvo jih niti ni pustilo na kolodvor in je moral posredovati nek uradnik — demokrat. Kmetje so vpili za frankov-skimi apostoli: »Živela demokratska stranka! Živijo Svetozar Pribičević!« (»Riječ«).

* Radičev shod v Čakovcu. Radič je posetil tudi Čakovec in priredil volilni shod, o katerem so njegovi agitatorji že cele tedne bobnali po medžimurskih vaseh. Pričakovali so, da se bo zbralo najmanj kakih 15.000 ljudi, saj je bil Radič ob zadnjih volitvah najpopular-nejši kandidat v Medžimurju. Zato so tembolj bili presenečeni i agitatorji i

čakovski meščani. Ko se je na trgu zbralo le krog 300 ljudi, med njimi mno-go domačih radovednežev. Radič je imel prazen, frazerski govor, v kate-rem je citiral sveto pismo, oznanjal republiko in napadal »popove«. Govo-rilo je tudi par drugih korifej, a brez vsakega učinka. Na koncu je priporo-čal Radič svoje politične »kanone«: ko-ledarje, »Slobodni dom« in programe. Naposled so godej zaigrali Radičevu himno: »Naj baba brunda, brunda...« Pa da ni veselo v Medžimurju! (Po »Riječi«).

* Radikalec med seboj. Novosadsko »Jedinstvo« piše: »Novosadski veliki kapetan g. Jovan Banjanin je bil su-spondiran. Kakor se govori, je naperje-nih proti njemu mnogo tožb. Celo radi-kalec mu očita, da ni postopal vestno v svoji službi.« Pa nič zato, saj je bil dober radikalec!

Dnevna kronika.

— Smrtna kosa. V Sv. Vidu pri Ptu-ju je umrla dne 19. jan. 1923. gospa Emilija Tombah, roj. Vošnjak, mati trgovca in posestnika Davorina Tom-baha in deželnega sodnega svetnika g. dr. Jožefa Tombaha v Mariboru. Bila je v 80. letu starosti. Pogreb se vrši v nedeljo ob 14. uri popoldan.

— Podkupovanje? »Slov. Narod« dobro ve, kaj stanejo volitve. Ljubljans-ke so stale Kreditno in druge banke 3 milijone kron. In vendar ne bode ni-kdo rekel, da so bili s tem kupljeni gla-sovi za dr. Ravniharja. Tem manj je opravičen »Slov. Narod« očitati nam podkupovanje v brežiškem okraju. G. Ivan Kene je izjavil, da stroškov svoje kandidacije ne bi mogel sam trpeti, vsled česar se mu je dalo na razpolago za potovalne stroške in organizacijo okraja skromen znesek. To store kleri-kalec, socialni demokrati, vsi, ki more-jo in hočejo. Zavračamo pa odločno očitane podkupovanja. Iniciativo za nastoj z nami je spleh dal g. Kene, kar mu ni v nečast, ko je videl, da pod g. Urekom stvar ne gre naprej. »Sloven. Narod« hoče biti tudi originalen, ko pravi, da je dobil v Murski Soboti vsa-kdo 200 dinarjev, ki je na naš shod prišel. Če se pride iz Križevcev ob madžarski meji v Mursko Sobotu, se ta znesek porabi. Če organizacija tak iz-datek možu brez sredstev povrne, kdo se hoče nad tem zgražati!

— Proti nedostojnemu pisanju tiska. Dne 12. t. m. je centralni odbor sindi-kata češkoslovaškega tiska sprejel sklep, da uvede stalno enqneto, ki bo izdelala temelji, na katerem se bo po-stopalo proti polemičnim izpadom v češkoslovaškem tisku in zasiguralo moralno in materialno neodvisnost žurnalistike. Na seji je bila sprejeta resolucija, v kateri je najprej obsojen atentat na dr. Rašina, na to pa se pov-darja: »Mi brezpogojno priznavamo, da vsaki list, ki v svojih objavah, zla-sti v osebnih kritikih, prekorajči dovolje-ne meje, prispeva k nastajanju nemo-

tere, v kateri se množe nasilniške me-tode. Mi obsojamo, da en list napada druge liste kot intelektualne začetnike zločina, ne da bi imel za tak napad dovolj temeljitih razlogov in popolno osebno odgovornost. Sindikat se je čvrsto odločil, da izpuli iz češkega tis-ka vznepanje škandalov, častikraje in netenje političnih strasti.« Hvalevred-na naloga, ki pa bi bila najbolj umes-tna v — Jugoslaviji.

— Člani upravnega sodišča v Celju. Včerajšnje vesti iz Beograda poročajo, da državni svet dne 18. t. m. določil člane upravnih sodišč, ki bodo vzpo-stavljena v najkrajšem času. Za Celje so bili predloženi sledeči gg.: za pred-sednika dr. Ivan Vrtičnik in dr. Ska-brne, za sodnike dr. Ignac Rutar, dr. Henrik Steska, Štefan Sušec in dr. Ljudevit Brenca.

— Načelnik Ribnikar vpokojen. Mi-nister socialne politike je brzojavno vpokojil načelnika oddelka za socialno politiko v Ljubljani, ki je bil iz »služ-benih ozirov« premeščen v Zagreb. — Vpokojujev je čisto navadna strankar-sko-politična šikana.

— B. Sever izpuščen. Poročali smo o bivšem ekspertu naše razmejitevne komisije in dolnielendavskem gerentu Božidarju Severu, ki so ga Madžari pri vstopu na madžarska tla aretirali in pozneje obsodili na smrt. Na ener-gično intervencijo naš vlade je bil Se-ver izpuščen. Sedaj se nahaja v nekem zasebnem sanatoriju v Budimpešti, ker je vsled gladozne stiske težko bolan. To je že drugi slučaj, da je bil Sever na Madžarskem zaprt in obsojen na smrt.

— Važno za delodajalce. (Uradno.) V zadevi prošnji za upotavanje in na-voljenje inozemskih de-lavcev razglašamo: Ministrstvo social-ne politike v Beogradu je odredilo z razpisom z dne 7. jan. 1923 št. 771, da je vlagati oслеј vse prošnje v zadevi ino-zemskih delavcev v smislu § 102 »tra-

Kaj pomeni ruhrska ozemlja za Nemčijo

Francoska okupacija Porurja je obrnila v zadnjih dneh pozornost vsega sveta na ta kosček zemlje, na katerem leže temelji nemške industrije. Zado-

stuje le nekoliko številčk, da spoznamo, kako težek udarec je zadala francoska okupacija Nemčiji.

Okupirano ruhrska ozemlje skupno

na o zaščiti delavstva naravnost pri ministrstvu za socialno politiko, odsek za posredovanje dela, v Beogradu, da bi se tako pospešila rešitev teh prošnji. Ministrstvo za socialno politiko bo reševalo te prošnje brez odlašanja in jih dostavljalo ministrstvu notranje zadeve glede izdajanja potrebnih obvestil našim konzularnim zastopstvom v inozemstvu, kakor tudi prizadetim prosilcem. Prošnje za dopotovanje inozemskih delavcev morajo vsebovati poleg imena in priimka zaprosenih delavcev tudi njih specialno stroko, državljanstvo, narodnost, družinske razmere, kakor tudi podatke, ki je iz njih razvidno, da ima prosilec protokolirano firmo, ki se bavi z navedenimi posli. Za nekvalificirane delavce se dopotovanje ne bo izdajalo pod nobenim pogojem in so take prošnje vse brezpredmetne. Glede na to Državna borza dela od 20. jan. 1923 ne sprejema v zadevi inozemskih delavcev več nobenih prošnji in prizadeti naj se drže zgornje odredbe ministrstva socialne politike v Beogradu.

— **Aretacija.** Orožništvo v Mislinju je aretiralo zloglasnega postopača Lovrenca Radoviča iz Škofjeloške, ki je bil zasledovan od orožniške postaje Begunjski radi tatvine v znesku 1900 K. Radovič, ki je bil oddan okrajnemu sodišču v Slovenjgradcu, je imel pri sebi 5 nabojni napolnjen samokres, najbrže za osebno obrambo, pri izvrševanju tatvin. Plačilo za nepravilno nošnjo orožja pričakuje Radovič pri sodišču.

— **Krvava ljubavna drama v Zagrebu.** Zagreb ima dan za dnem ljubavne drame. V torek popoldne je mesar Smilej streljal iz revolverja na kuharskega obrtnika Zaboška, s katerim je živela njegova žena. Zabošek je bil težko ranjen. Mesar Smilej si je na to z nožem prerezal grlo. Hotel je ustreliti tudi ženo pa mu ni funkcioniral revolver. Oba ranjenca so prenesli v bolnico. Vzrok je seveda nesrečna ljubosumnost.

— **Posojilo osleške občine.** Listi poročajo, da namerava osleška mestna občina najeti inozemsko posojilo v znesku 200.000 funtov sterlingov za zgradbo vodovoda in kanalizacijo mesta. Te dni dospe v Osijek zastopnik neke angleške finančne skupine, s katero se vrše pogajanja.

— **Velik požar v Šidu.** V tvornici suhomesnate robe v Šidu je nastal v soboto zvečer požar, ki je ogrožal vso okolico. Požrtvovalnosti delavstva in meščanstva se je zahvaliti, da je bil ogenj kmalu lokaliziran. Zgorel je hlev, nekaj živine in opreme. Tudi stroji so deloma zelo pokvarjeni. Škoda, ki znaša blizu poldrugi milijon, je krita z zavarovalnino. Sumi se, da je bil ogenj podtaknjen.

— **Poslanec Baeran obsojen.** Znani nemški hujskač, poslanec češkoslovaškega parlamenta dr. Baeran je bil obsojen zaradi veleizdaje v štiriletno je-

čo in izgubo poslaniškega mandata in doktorata.

— **Bolgarski četaši** še vedno rovarijo ob naših mejah. Te dni so izvršili več krvavih pokoljev na našem ozemlju. V vasi Kadirfalk pri Štipu je bilo 15 naših državljanov ubitih, 6 pa ranjenih. Pri Kočani so pobili 12 mož naše posadke. Vlada je prijateljsko intervenirala pri bolgarski vladi v Sofiji. Govorice o ultimatu Bolgariji niso točne.

— **Bombni atentat na Mussolinija.** Mussolini je nenadoma zbolel na influenco. Poučeni krogi pa zatrjujejo, da ne gre za nedolžno influenco, marveč je bil na Mussolinija izvršen atentat. Vlada je z vso strogostjo zabranila razširjanje te vesti v italijanskem tisku.

Nocoj vsi na

„Japonsko noč“

v Götzovi dvorani. Začetek ob 20. uri. Vstopnina 20 Din.

Celjske vesti.

Gostovanje mariborskih gledaliških igralcev v Celju. Že drugi v letošnji sezoni so člani mariborskega gledališča s svojim gostovanjem na celjskem odru zelo dobro uspeli. V sredo, dne 17. t. m., so igrali Nušičevo komedijo »Običan čovek« v srbskem jeziku. Igra je zelo ugajala i po vsebini, ker je zabavala do konca zadnjega dejanja, i po načinu vpriizoritve. Temperamentni nastopi in brezhibni tempo so zlasti imponirali. Gledališče je bilo nabito polno ter je pozdravljalo igralce z burnim aplavzom.

Seja celjskega občinskega sveta. Prihodnja redna seja se vrši v ponedeljek, dne 22. t. m. Na dnevnem redu je razun poročil posameznih odsekov tudi volitev članov v razsodišče stanovanjske oblasti.

Ribarska pravica. V zloglasni seji občinskega sveta, ki se je vršila tik pred preobratom, je nemški občinski zastop med drugim podaljšal nemškemu mariborskemu društvu zakupno pravico za malenkostno vsoto do leta 1945. Na predlog mestnega magistrata je pokrajinska vlada nedavno ta sklep razveljavila, ker se je izvršil v očitno škodo mestne občine.

Celjski aprovizacijski odbor se je bavil v zadnjih dveh sejah zlasti s preskrbovanjem mesta z najpotrebnejšimi živili in potrebščinami in s cenami istih. Konstatiralo se je pri tem, da preti vsem večjim krajem Slovenije vseh potrebnih živin in ponesrečene izvoznice politike v najkrajšem času občutno pomanjkanje mesa in povišanje cen pri mesu in masti. Pozvalo se bo odgovorne lokalne faktorje, da pravočasno intervenirajo tozadevno pri pokrajinski upravi v Ljubljani.

je sklenil, da napravi iz igrače istino. — Kandidiral je kot član konzervativne stranke v nekem okraju škotskega glavnega mesta in je tu tudi prodir s svojim mandatom. Njegov prvi govor je zbudil nenavadno pozornost in ta očitna spretnost mu je kasneje utrla pot v trgovsko ministrstvo kjer je fungiral kot parlamentarni tajnik. Njegove praktične izkušnje — postal je medtem vodja dveh velikih železninarskih podjetij in predsednik glasgowskega Iron Trade Association — so ga zbližale s Josephom Chamberlainom in ga pridobile za zaščitno carino. Od tega časa velja Bonar Law kot strokovnjak v vprašanih zaščitnih carinah, in kadarkoli je bilo treba pobijati načela svobodne trgovine, se je stranka naslanjala na Bonar Lawa. On je izvrševal to nalogo na suhoparen, direkten, skoraj surov način, a vsekdar večje in spretno.

Vzlic njegovim nespornim zaslugam je bila široka javnost presenečena, ko se je bilo izvedelo, da je Bonar Law postal voditelj konzervativne stranke (l. 1911). Bonar Law še ni dolgo sodeloval v parlamentu in je dobil šele pred petimi leti naslov tajnega svetnika. Ko je Balfour na senzacionalen način odložil vodstvo, ni nihče mislil, da se bo ravno Bonar Law oprijel krmila. Ko je »hotel« Cecil kot dobavitelj angleških državljanov z Balfourjevim odstopom doigrati svojo vlogo, je sledil škotu Balfourja škot Bonar Law. Človeku se dozdeva da se An-

2. redna seja občinskega sveta mariborskega.

Zaprisega podžupana. — Obč. svet Jarh (NSS) in Vahtar (JDS) odstopila. — **Nadaljevanje proračunske debate.** — **Klerikalna demagogija.** — **Županu se izreče graja za slabo gospodarstvo.** —

Maribor, 19. januarja.

Po običajni 4 urni zamudi otvoril župan drugo redno sejo v letošnjem letu ter je zaprisegel novoizvoljenega podžupana Ivana Družoviča, črkostavca Ljudske tiskarne. Zaprisegi je prisostvoval vladni tajnik Mulaček. Župan je v kratkih besedah predložil tečajno delo, ki ga čaka kot podžupan. Podžupan se je obč. svetnikom zahvalil za izkazano zaupanje ter obljubil, da bo vse svoje moči posvetil v dobrobit mestne občine.

Pred nadaljevanjem proračunske debate poročal župan, da je obč. svet Jarh (NSS) iz službenih in zdravstvenih ozirov odložil mandat. Vseled prevelike zaposlenosti in iz zdravstvenih ozirov je odložil svoj mandat, tudi obč. svetn. Vahtar (JDS); na njegovo mesto stopi dvorni sodni svetnik dr. Mulej, ki prevzame tudi funkcije v I. in III. odseku.

Na to se je pričel proračunski »spektakel«. Poročevalec, novi podžupan Družovič, poročal, da je novosestavljeni odsek proračun natančno preresel, zato je gen. debata nepotrebna. Pri prvi postavki — županova plača — je župan zapustil dvorano, nakar je zasedel predsedniško mesto najstarejši občinski svetnik Ozmeč (SSJ). Klerikalci so takoj zopet pričeli z obstrukcijo, češ, da si je župan brez dovoljenja izplačal zvišano draginjsko doklado. Dr. Jerovšek skupno z dr. Leskovarjem predlaga, naj se županu izreče graja za slabo gospodarstvo.

Dr. Sernec izjavi, da je bila to sicer formalna pogreška in postopanje res ni bilo pravilno, vendar pa je bilo zvišanje županovih prejemkov potrebno in umestno. Zato naj se izplačilo naknadno odobri. Predlog je bil proti glasovom narodnih socialistov sprejet. Za grajo županu so glasovali klerikalci in narodni socialisti, dočim se demokratje kot neprizadeti niso udeležili glasovanja. Po lastni krivdi socialnih demokratov, (po številu 12) je bila z deseti mi glasovi (kler. in nar. soc.) izrečena graja, ker je eden soc. dem. dremal, podžupan Družovič kot referent in Ozmeč kot predsednik nista glasovala. Nato je prevzel predsedništvo zopet župan, na kar se je nadaljevala razprava o proračunu. Pri predstavitvi o plačah mestnih uslužbencev graja dr. Leskovar nedeljen delavni čas na magistratu in zahteva razdelitev uradnih ur od 8.—12. in 14.—18. ure. Dr. Jerovšek graja, da uradništvo ne vrši svojih dolžnosti; višji uradniki neredno zahajajo v urad, in župan kot najvišji funkcijo-

nar bi moral biti prvi in zadnji v uradu, pa je ravno narobe. Obč. svetnik Weigl se zavzame za deljeno uradovanje v poletnem času, po zimi pa naj iz gospodarskih ozirov ostane pri sedanjem uradovanju. Graja pa preveliko število uradništva, ki naj se skrči. Dr. Rostohar predlaga 7 urni delovni čas, kakor je uveden v državnih uradih. Predlog je bil sprejet. Pri drugem naslovu o upravi mestne imovine predlagajo klerikalci, naj se ne popravlja jo vojašnice, češ, da jih vojaška uprava zanemarija. Popravljajo naj se kvečjemu strehe. Večina pa je mnenja, da se mestno premoženje ne sme pustiti propadati. Vojaška uprava naj se pozove, naj odkupi vojašnice, ali pa času primerno zviša najemnino, sicer bo občina opustila vsako popraviljanje. Nadalje postavke o potrebščinah mestnih podjetij, cest in trgov, gasilstva, za dobrodelne namene in ljudskošolstvo so bile brez izprememb soglasno sprejete. Glede realke je sklenjeno, da se dovolijo še letošnji proračunski izdatki, se pa ukinejo, če se med tem ne sklene nova pogodba med občino in državo. Pri postavki glede podpore gledališču so se klerikalci zopet razkoračili in zahtevali, naj se postavka zniža za 33.000 Din., češ, da občina nima nobene ingerence na upravo gledališča. Obč. svet. Kežar je zavrnil klerikalni predlog, povdarjajoč, da je v kuratoriju gledališča župan in in torej občina s tem tudi zastopana ter poučil klerikalce o važnosti gledališča. Pri glasovanju je bil klerikalni predlog zavrnjen. Kulturnim društvom so se zvišale podpore za 5000 din., občni in trgovski nadaljevalni šoli pa za 10.000 D. Nadaljna poglavja proračuna (izredni promet) so bila brez ugovora sprejeta z malimi spremembami finančnega odseka. Tako je bil proračun — kolikor se tiče potrebnosti, z malimi spremembami sprejet. Obljubljene klerikalne bombe in grane so sumljivo izostale. O kritju se bo razpravljalo na prihodnji seji.

Po sklepu proračunske debate so se socialni demokratje spomnili, da o graji župana ni bilo pravilno glasovanje ter zahtevali ponovno glasovanje. Ob splošnem krohotu se je župan zopet umaknil in pri ponovnem glasovanju so socialisti ovrgli predlog z enim glasom večina. Klerikalci so ugovarjali, češ, da je prvo glasovanje veljavno in županu izrečena graja. Med prerekanjem zaključil župan javno sejo, nakar se je vršila še tajna seja.

BARVNI TRAKI

Ant. Rud. Legat, Maribor

Slovenska ulica 7. 60 Telefon št. 100.

Sil Vara:

Bonar Law.

Portret velikega angleškega državnika, sedanjega ministrskega predsednika Velika Britanije.

Ko je stranka angleških junkerjev izvolila za voditelja konzervativcev v spodnji hiši preprostega železninarja iz Glasgowa, je to veljalo kot važno znamenje časa. Ni bil izvoljen plemenitaš Walter Long, niso izvolili nobenega v parlamentarnih borbah osvelega moža iz starodavne hiše, marveč so posadili na vodilno mesto angleških unionistov sina prezbiterkega duhovnika Andrew Bonar Law-a, posestnika trgovine z železnino. Mož, ki ni vzrastel v političnem ozračju, ki ni obiskoval višjih šol, public school ali vseučilišča in ki se ni mogel ponašati s plemenitaškim naslovom, je postal naslednik slovitega Arthura Balfoura. Njegovo vodstvo je pomenilo zmago demokratske ideje in posredno tudi uspeh liberalne stranke.

Bonar Law je bil rojen l. 1858 v Newbrunswicku v Kanadi, skcer pa poteka iz škotskega rodu. Pretežni del svojega življenja je prebil na Škotskem, tam je vzrasel in tam se je poročil s Škotkinjo. V Glasgowu se je kot mladenič proslavil v nazovi — parlamentu nekega debaterskega kluba in pozneje — ko je dobil vsled bogate dedščine prostejše roke

gleži ne morejo vladati sami; vedno jim je treba inozemcev, če predpostavimo, da so Škoti, Irci in Welshmeni inozemci.

Bilo je več šaljivcev, ki so trdili, da se mora Bonar Law za svoje uspehe zahvaliti dejstvu, da je bil dober igralec golfa. V tem dovtipu je tudi nekoliko resnice. Vsi sodobni angleški državniki so dobri igralci golfa: Asquith, Lloyd George, Kitchner in Balfour. Tudi Winsson Churchill ni hotel zaostati in je začel — dokaj pozno — proučevati skrivnosti tega biljarda na travniku. Walter Long in Austin Chamberlain ne poznata te škotske narodne igre, a tudi nista postala voditelja in velika državnika. Za golf je potrebna angelska potrpežljivost, nadčloveška vztrajnost in temperament jagnjeta. Tu je treba vedno začenjati znova, vedno poskuševati, da se žoga pomakne za eno postajo dalje; nešteto krat se udari zama in v sto slučajih preleti zahtrebna lopta osemindesetkrat tik pred ciljem mimo igralca. Parlamentarna šola se začne z golfom. Nihče razen starega golfista bi ne mogel prenesti neuspehov in porazov, neskončnega napenjanja in umikanja ter vseh rutin parlamentarnega življenja, ki izčrpujejo človeško potrpežljivost. Golf utrjuje pljuča in jača človekovo odpornost, golf uči, da ne smemo odvrtniti oka od lopke, marveč moramo vso pazljivost osredotočiti na cilj. Bonar Law je dober golfist. Ne vročina in ne zima mu ne moreta zabraniti, da bi se

ne posvetil svoji dragi igri; nem, rezigniran, žilav, nezlomljen hodi po svojem polju, sledi vsaki gib žoge in zasleduje svoj cilj. Pravzaprav dela v svojem posebnem milhu samo to, kar delajo vsi pravi Škoti skozi vse svoje življenje.

Bonar Lawovo življenje je bilo zelo neromantično, nikdar ni — kakor Lloyd George — bosonog in lačen stopical po ulicah svojega rojstnega mesta, ni kakor Winston Churchill zvitobegnil iz burškega suženjstva; noben dogodek v njegovem življenju ga ne obdaja s kakršnimkoli čarobnim nimbum. Ne vzbuja pozornosti ne po svoji eleganci in ne po kakih drugih posebnostih. Nikdo bi ne slutil, da se v tem človeku srednje postave, dolgega, melanholičnega obraza, otožnih oči in čokatih brk, skriva zviti in drzen politik. Law je nezanimiv kakor kak igralec šaha za svojo desko, v resnici pa je najboljši šahist v angleškem parlamentu. Tam na črno-beli deski nima tekmeča, a Asquith in njegovi ljudje že vedo, da je on tudi v večji igri na parketu najbolj žilav in trdoglav nasprotnik.

Karjera Andrew Bonar Lawa je nekoliko podobna Chamberlainovi. Oba sta bila sinova treznih, pridnih premožnih starišev iz trgovskih krogov in middle classa. Oba sta imela že za mladih nog dovolj denarja in neodvisnosti, oba sta šele v štiridesetih letih stopila v poslaniško hišo. Stari Gladstone je dejal, da ni ma nikdo, ki je urekoral štirideseto le-

Mariborske vesti.

Maribor, 20. januarja 1923.

m Madžarski vojni hujskači pri »Mariborski tiskarni«. Včeraj sta očitno po dogovoru, prinesla ljubljanski »Slovenec« in mariborski klerikalni libel »Straža« senzacionalna razkritja o naših vesteh glede madžarskih priprav za vojno proti naši državi. Mi smo že včeraj na kratko omenili, da se da o podrobnostih naših poročil pač dvomiti, da pa v splošnem odgovarjajo resnici. G. Kottas je živel dlje časa na Madžarskem in torej dobro pozna tamkajšnje razmere; kakšno človek je sicer, nas ne briga, to je stvar policije. Slučajno pa smo naknadno še izvedeli, da je g. Kottas vse važnejše podatke, katere smo prinesli, vzel iz dunajskega madžarskega lista »Becsi Magyar Ujság«, ki je glasilo grofa Karolya in drugih emigrantov, ki se bore proti sedanjemu režimu na Madžarskem. Iz tega vira so prinesli iste vesti tudi češki listi »Prager Presse«, »Narodny Listy«, »Česke Slovo«, »Videnski Dennik« itd. ter tudi nekateri listi v Nemčiji in drugod. Da bi bili mi izročili te vesti omejenim listom, je navadna laž. Da pa vesti »Becsi Magyar Ujság«, ki se skoro docela krijejo z našimi odgovorjajo resnici, je potrdila tudi demarša velike in male antante v Budimpešti. Vesti, podobne našim pa sta prinesla tudi — »Slovenec« in »Straža«. Kar se tiče g. Kottasa nas njegova oseba, kot smo že omenili, ne briga, omeniti pa moramo, da je imela ravno »Straža« v svojem uredništvu do nedavna dva človeka, katerih enega so na tihem odpustili radi defraudacije, drugi pa je sam pobegnil. Mi bi bili lahko radi tega napadli »Stražo« in moralo teh dveh aplikirani na celo klerikalno stranko, toda tega nismo storili, ker nečemo nikomur delati krivice. Končno pa izjavljamo najodločneje, da »Mariborska tiskarna« s celo afero nima ničesar skupnega, ker so listi »Tabor«, kakor tudi »Marburger Zeitung« podjetja zase, ki imajo s tiskarno le toliko skupnega, da se v njej tiskajo. Napadati torej neutrarno podjetje kot tako je nesramnost prve vrste, ki diši po najbolj podli konkurenci. Mi smo se vedno držali načela, da se tiskarne ne smejo napadati, če pa bodo neodgovorni elementi pri »Straži« še nadalje počenjali take nesramnosti, potem bomo seveda tudi mi primorani vračati milo za drago.

m G. Novak izstopil iz NSS. »Nova Pravda« poroča, da je g. Fran Novak izstopil iz NSS. Glede mandata v mariborskem občinskem svetu pa je izjavil, da ga ne odloži, ker je bil izvoljen od obrtnikov in bo še naprej zastopal interese obrtnikov v občinskem svetu. In prav je tako. NSS-ari naj raje pokažejo one svoje občinske odbornike, ki sploh ne vrše svojih dolžnosti in se seji niti ne udeležujejo. So to razni bančni uradniki, ki pa očitno užij-

to, pravice igrati kako vlogo v parlamentu. Dejstva so dokazala, da ni imel prav. — Chamberlain in Bonar Law imata za hvaliti železu za svoje premoženje in oba sta bila v zvezah z mestom Glasgowom: Chamberlain je bil svojčas rektor tamodnjega vseučilišča, a Bonar Law predsednik glasgowskega Iron Trade Association-a.

Način Law-ovega govora spominja na udarjenje s kladivom. Govor mu teče pravilno, enolično, s prirodnim tokom stroja, precizno, ostro, jasno. Bonar Lawova surovost je splošno znana. Ko je svojega nasprotnika čvrsto prijel s kleščami, ga najprej stisne in potem brez mnogo muke zdrobi. Če hoče podati kak vago dokaz, stopi (neprestano govoreč) nekoliko korakov nazaj in šele, ko je stopil zopet naprej, izbruhne takorekoč svoj dokaz. Ta slika spominja na delo v stroju, na svetlo brezčutno železo.

V svojih debatah je pokazal, da pozna samo eno vprašanje: tarifno reformo. Z njo stoji in pade. Pri volitvah je že ponovno izgubil mandat, a si je vedel s prirojeno žilavostjo škota priboriti čez par mesecev — pri naknadnih volitvah — svoje staro mesto v parlamentu. Vprašanje je, bi li sploh kedaj postal slaven, če bi ga lord Balfour ne postavil na čelo stranke in če ne bi najtemperamentnejši londonski uvoznik L. Gorvin čezmerno povzdigoval in slavil njegovih zaslug za stranko.

vajo pri narodnosocijalnih upravnih svetnikih večje simpatije, kakor pa mali obrtniki. G. Novaka, ki je kandidiral, ne kot izrazit pristaš NSS, ampak kot obrtnik, so tudi izvolili obrtniki, katere je združil na NSS-listi in ne strankarji kot taki in zato imajo pravico pozvati ga, naj odstopi, tudi le obrtniki in ne kako načelstvo NSS v Ljubljani.

m »Jaz in g. župan«, tako si menda zamišlja svojo važno službo pri občinskih sejah mladi sluga, ki si lasti celo pravico, da dovoljuje ali prepoveduje publiki iz galerije pogovore z obč. svetniki. Pri petkovi seji se je spravil celo na zastopnika časopisa, ko je hotel govoriti z obč. svetnikom g. W., češ da je to prepovedano. G. župana prosimo, da to slugo pouči o njegovih dolžnostih in pravicah, ali pa opozori, v koliko sega ta sluga v županov delokrog.

m Naša notica o ukinjenju kajenja v občinskih dvorani ni imela nobenega uspeha. Župan očitno v smislu slavne avstrijske birokracije ignorira iniciativne glasove javnega mnenja, ali po njegovem »cajtung«, in tako so pri včerajšnji seji zopet nemoteno obkrožali prostor krog svetega duha večji in manjši oblaki dima. Kot optimisti pa vendar upamo, da je bilo to zadnjič iz počaščenja debeli cigari v fraku zapriseženega novega socijalističnega podžupana.

m Maribor. Napredovanje pri juž. žel.: Medtem, ko tukajšnjim slovenskim uslužbencem juž. žel. še ni objavljeno niti redno napredovanje noveletnega termina, praznujejo nekateri tukajšnji nemški uslužbenci že slavlja izrednih napredovanj, do katerih jim je pripomogel nemški načelnik strojnega oddelka Ogrine. Izredno so napredovali Nemei: Dornheim in Lokay za nadzornika in g. Kotik za višjega nadzornika, Hriberšek za revidenta. Res čudne, prečudne razmere.

m Za smeh in kratek čas. Včerajšnji »Slovenec« je prinesel iz Maribora sledeče zanimivo poročilo: »Orjuna na Hribarjevo priporočilo potrjena. Maribor, 18. jan. (Izv.) Osrednja vlada v Beogradu je na priporočilo pokrajinskega namestnika Ivana Hribarja potrdila pravila mariborske Orjune. Danes širijo orjunaši po Mariboru vest, da je njihovo društvo javno in da nihče ne sme nasprotovati njihovemu gibanju. Na čelu mariborskih orjunašev stoji »Taborov« upravnik Reja. Prvotni predsednik bivši celovski odvetnik dr. Müller je moral odstopiti, ker so mladi orjunaši zahtevali, naj to mesto odloži, ker da je nacionalno premalo zanesljiv.« — Priznati moramo, da smo čitali že veliko oslarij, toda tako velikih in stisnjenih v tako malo vrstic, še nikoli. Prva oslarija je, da je osrednja vlada odobrila ustanovitev Orjune v

Kakorkoli si je Garvin prizadeval, da pribori Bonar Lawu sloves simpatične in popularne osebnosti, je mož ostal tako suhoparen in zaprt vase, kakor je bil; boril se je proti billu o zavarovanju, proti homerule-u proti ukinjenju lordovske zbornice, kratkoma proti vsem prizadevanjem moderne zakonodaje. Tudi med vojno je smatral za svojo poglavitno nalogo, da oponira, ne da bi mu bilo mogoče doseči kaj pozitivnih uspehov. Nikdar ni izvrševal konstruktivnega dela. V koalicijskem ministruvstvu je bil čisto izigran proti vodilnim osebam a zaman. V zadnjem času — a tudi pred vojno — je mnogo škodovalo angleški politiki, da je unionistični stranki manjkalo močnih talentov in osebnosti. Zaman se trudi duhoviti Garvin, da bi iz unionističnega pepela izpihal kako iskro.

James Louis Garvin, ki je nekoč došel v London iz škotskega provincijalnega mesta, bogato obložen z zakladi solidne izobrazbe, blestečega oka in ognjenega peresa, je našel unionistično stranko v popolnem rezusu. Hiračo in izčrpalo. Chamberlain je bil holan, Balfour neodločen in nesposoben za vodstvo odločilnih bitk. Tedaj je neznan irski novinar s svojo divno, energično retoriko zgrabil za uzde in takoj našel krog voljnih ljudi, ki so samo pogrešali voditelja. Garvin je pisal uvodnike za »Daily Telegraph«, zatem essay-e za politične in literarne časopise; reorganiziral je »Ob-

Mariboru na Hribarjevo priporočilo, ker nima beograjska vlada sploh nobenega opravka z mariborsko Orjuno, ampak je osnovanje te organizacije samo uradna formaliteta, katero izvrši pokrajinska uprava — ne pa osrednja vlada. Orjuna je organizacija, ki ima svoje oblastne in mestne odbore po vsej državi od Bitolja do Maribora ter od Subotice do Cetinja, šteje danes že skoro 200.000 organiziranih članov, ki stojijo pod brezpogojnim zapovedništvom centralnega odbora in direktorijuma v Splitu in katere novi skupni statuti so bili odobreni od notranjega ministristva dne 28. nov. 1922 pod št. D. ž. 15.957 — Mariborski mestni odbor torej nima nikakih novih pravil, katera bi bilo treba šele potrditi, zanj veljajo pravila, določena v skupnem statutu. Radi tega je »Slovenec« vest oslarija. Druga oslarija je, da širijo »orjunaši« po mestu vesti, da je njihova organizacija javna in da nihče ne sme njihovemu gibanju nasprotovati.« Ker je statut Orjune potrjen od vlade v Beogradu, ni treba šele širiti vesti, da je organizacija javna. Orjuna ni bila nikoli tajna organizacija, ona je javna, priznana in potrjena ter ima logično tudi po zakonu pravico do delovanja. Tretja oslarija je, da stoji na čelu mariborskih orjunašev upravnik »Tabora« g. Reja; četrta oslarija pa, da je moral »prvotni« predsednik g. dr. Müller odstopiti. G. dr. Müller sploh ni bil nikoli predsednik Orjune niti ni bil njen član, ker doslej sploh v Mariboru še ni obstojala. Ne vemo sicer, kdo je duševni oče te vesti, očitno pa mu mora Orjuna ležati v želodcu, tako da ne more spati in radi tega v dolgih nočeh fantazira. Za take bolezni imamo mi dobro sredstvo — ricinovo olje. Zato prosimo gospoda, naj se prihodnji teden zglesi v našem tajništvu v Narodnem domu. Ordinacija je brezplačna. — Pripravljalni odbor.

m Nocoj torej! Prišel je končno tisti tako težko pričakovani 20. januar, ko se nad Goetzovimi veseljenimi prostori razljuje čar daline »Japonske noči«. Vladi, ki prihajajo od blizu in daleč vozijo v Maribor tuje goste, ki prihajajo k nam le zato, da preživijo pri nas pravo pristno japonsko noč. Ali naj mi, Mariborčani izostanemo? Nikakor ne! — Take prilike ne smemo zamuditi, zato na svidenje na nocojšnji »Japonski noči«!

m Pasteurjeva stoletnica v naših šolah. Danes proslave tudi naše srednje šole stoletnico velikega učenjaka Louisa Pasteurja. Na gimnaziji in realki predava o Pasteurjevem življenju in delu tukajšnji zdravnik g. dr. Fr. Toplak, ki bo — kakor poročamo na drugem mestu — predaval za širše občinstvo v ponedeljek dne 22. t. m. ob pol 8. uri v mali kazinski dvorani.

m Glasbena matica v Mariboru. Kot večina kulturnih društev sploh, se nahaja tudi naša Glasbena matica v tež-

serveru in »Pall Mall Gazette«, slednji list je postal pod njegovim vodstvom najsenzacionalnejši londonski večernik, zanimiv od prve do zadnje vrste. Če Anglija po svojih državnih vlada na Irskem*) se ji Irska maščuje na svoj način: njeni pisatelji in novinarji gospodujejo nad Anglijo. Sedaj je Garvin postal vroča gibalna sila dežele, a kmalu se je bil moral preveriti, da se vijak vrti v praznem prostoru. To ga ni motilo, da bi se ne boril dalje. Tri življenjske maksime vsakega Irca se glase: predvsem se je treba natezati, potem zopet natezati in še enkrat natezati. Njegovo ostro pero je hrepelo po junaku na katerem bi mogel razgreti svojega herojsko-romantičnega duha. Garvin je večni Johanaan, ki vpije v puščavi in oznanja Odrešenika. Najprej je občudoval Parnella, irskega nacionalista, kateremu je ostal zvest do smrti, na to je prišel na vrsto njegov antagolist Chamberlain, a končal je s sir Edward Carsonom in Bonar Lawom...

To je nekoliko potez iz ozračja, v katerem vzhajajo in zahajajo velike državniške osebnosti Anglije, te najmočnejše države sveta... Prevel I.—us.

*) Sil Varov essay je bil spisan kmalu po zaključni vojni. (Op. ured.)

kih denarnih in gospodarskih odnosih. To predvsem radi tega, ker ji je bila prošnja za državno podporo zavrnjena in do sedaj še ni nabirala prostovoljnih prispevkov, kakor ob začetku vseh pretečenih šolskih let. Da se do sedaj še ni obrnila do posameznikov s prošnjo za prispevke, ima vzrok v dejstvu, da se je ozirala na vsestransko pomanjkanje denarnih sredstev, katero se je hvala bogu trenutno ublažilo. Radi tega se je glavni odbor odločil, da začne zbirati prispevke prihodnji teden in se obrača vsled tega do vseh, katerim je procvit in napredek tega tako važnega društva pri srcu z nujno prošnjo, da prispevajo po svoji moči. Odbor.

m Izmišljene vesti. (Uradno.) Med narodom so razširjene razne vesti o mobilizaciji vojske in o sklicanju skupščine. Vse te vesti so lažnjive in tendenciozno izmišljene. Raznašalec takih in ličnih lažnjivih vesti se bodo izsledili in izročili kompetentni oblasti v kaznovanje.

m Sanatorij v Mariboru. Sanatorij je popolnoma dograjen in opremljen z najmodernejšimi aparati, med temi tudi Röntgen-aparat, kateri se lahko uporablja za globoko terapijo itd. Ker pa se sanatorij še oficijelno ni otvoril in stojijo aparati brezposelni, smo jih ponudili odboru protituberkulozne lige v Mariboru do nadaljnjega v brezplačno uporabo. Istotako vabimo vse gospode zdravnike, brez izjeme, na ogled sanatorija, ter jim nudimo do nadaljnjega v brezplačno uporabo Röntgenov aparat za uspostavitev diagnoze vsem revnim slojem občinstva ter državnim uradnikom in poduradnikom že pred oficijelno otvoritvijo, ako to dovolijo mero-dajne oblasti. Pripomnimo še, da je pri aparatu že nastavljena prvovrstna moč. Toliko gg. zdravnikom i slavnemu občinstvu na znanje. — Lastniki sanatorija, Bratje Tavčar.

m Ustanovna skupščina Orjune v Maribor se vrši v nedeljo 28. t. m. ob 9. uri dopoldan v veliki dvorani Narodnega doma s sledečim dnevnim redom: 1. Pozdrav predsednika pripravljalnega odbora, 2. Govor načelnika politične sekcije pripravljalnega odbora, 3. Čitanje glavnih točk statuta, 4. Volitev definitivnega mestnega odbora, 5. Skajinosti. Dostop in pravico glasovanja bodo imeli le oni, ki se bodo izkazali pri vstopu z legitimacijo. Legitimacije se dobe v torek, sredo, četrtek in soboto od 17.—19. ure v tajništvu. Narodni dom, drugo nadstropje nad hišnikom. Tovariši, da pokažete disciplino, bodite vsi točno ob določenih uri v Narodnem domu! Pripravljalni odbor.

m Pripravljalni odbor Orjune v Mariboru je doznal, da se v zadnjem času dogajajo razni prepiri in pretepi na račun Orjune. Razni neodgovorni, največkrat pijani elementi se pri takih nastopih izdajajo za člane Orjune. Pripravljalni odbor naznanja javnosti, da organizacija s temi in takimi osebami ni v nobeni zvezi in tudi ne more prevzeti zanje nobene odgovornosti. Ko bo Orjuna docela organizirana, bo že znala sama obračunati z raznimi pretepači, ki mislijo, da je Orjuna zato tu, da jo bodo zlorabljali.

m Posebni odsek Mariborske gradbene akcije. V torek dne 23. t. m. ob 20. uri se vrši v društveni pisarni izredna odborova seja posebnega oddelka MGA. Dnevni red, samo projekt loterije za dve novi hiši in stavbišče.

m Trgovski ples. Kdor ima za Trgovski ples 13. t. m. še kakke terjatve, naj pošlje račun najkasneje do ponedeljka 22. t. m. trgovskemu gremiju, ker bi se na pozneje došle račune ne dalo več ozirati.

m Za 300 kron dve hiši in eno stavbišče. Brez vsake šale! Za 300 kron lahko dobite dve krasni dvorodninski hiši z ličnim vrtičem in že zgotovljeno ograjo in še eno stavbišče, na katerem si postavite lahko tretjo hišo. Obe hiši bode te kar za vseliti; in seveda čisto novi. Ena hiša je lahko vaša popolnoma brez vsakega bremena, dočim na drugi prevzamete 30%. In kako je to mogoče? Prav lahko. Kupite si 3 srečke vsake po Din. 25, in če ste srečni v loteriji zadenete lahko vse tri dobitke, vsaj pa enega. Poseben odbor Mariborske Gradbene akcije je to zadevo prestudiral, v torek se snide centralni odbor glavni odborovi seji, drugi dan bo že lahko razpisan natečaj za stavbeno podjetje, katera se hočejo pri tem naka-

tu proslaviti; izbran bo namreč najlepši vzorec z najsolidnejšim materialom. Izbiro med predloženimi načrti bo odločila seveda posebna komisija. Kdaj boste to srečo lahko poskusili o tem bomo še poročali.

m V prid ubogim invalidom izročil je gospod veleposelnik v Radvanju Alfred Rossmanith 400 Din. okr. glavariu.

m Ogled Goetzove dvorane. Onim, ki se iz tega ali onega vzroka ne morejo udeležiti nocojšnje »Japonske noči«, a bi si vseeno radi ogledali zanimive dekoracije, tempelj itd., naznanjamo, da bo jutri v nedeljo od 10. ure dalje vsakomur dovoljen vstop in sicer brezplačno, le kdor bo sam hotel kaj darovati za Umetniški paviljon se bo hvaležno sprejelo.

m Prave inteligence ne ustvarjajo šole, ampak le samoizobrazba. Kdor hoče torej svoje notranje duševno življenje poglobiti, naj sega pridno po krasnih knjigah jugoslovanske in ostale svetovne literature, katere nudi za neznatno izposojnino »Ljudska knjižnica« v Narodnem domu I.

m Društvo za podporo revnih učencev je v prvi polovici januarja zopet razdelilo revnim šolarjem 52 parov čevljev. Še 60 moramo obuti, obleči pa okoli 200. Torej še potrebujemo mnogo podpore. Iskrena hvala vsem mladim ljubim, ki so nam doposlali tako znatne prispevke. Prosim vse, ki še doslej niso imeli časa in prilike za to, naj se spomnijo našega društva in njenih blagih namenov.

m Vpogled v izkaz o odmeri dohodnine. V smislu člena 36 B IV točke 11 b uradnega lista 240 iz leta 1921 se objavi, da je priredba dohodnine za davčne zavezance cenilnega okraja Maribor mesto za leto 1922 dovršena. 15 dnevni rok za vpogled v odmerni izkaz se določa za čas od 1. do včetrši 15. febr. 1923. Davčni zavezanci lahko vpogledajo v predpisni izkaz pri mestnem magistratu v Mariboru, davčnem uradu v Mariboru ali pa pri podpisnem oblastvu med navedenimi uradnimi urami. Predpis dohodnine za one zavezance, ki do včetrši 2. marca 1923 ne vložijo priziva ali pritožbe pri davčnem oblastvu, postane pravnoveljavna. — Prizivi so podvrženi taksi po 10 Din. v kolikih.

m Stare knjige, dobro ohranjene, tudi nemške, a le najboljših svetovnih pisateljev, kupuje po najvišjih cenah »Ljudska knjižnica« v Narodnem domu.

m Slovenskega kruha se je preobledele nek Lininger, znan nemški petelinček in funkcionar nemškega političnega društva. V petek zvečer je na prav prstaški način napadel lastnico kavarne »Beograd«, ker se ni dovolj priklonila njegovi nemški visokosti. — Priporočamo naši slavni policiji, da se malo pozanima za tega ptička. Po preobratu je bil radi špijonaže obsojen na 6 mesecev ječe in na raznih elitnih plesih se sumljivo mnogo suče v najvišjih oficirskih krogih. Toliko za danes. — Opazovalec.

m Vdova s 3 nepreskrbljenimi otroci, brez sredstev, prosi dobra srca za pomoč, da obleče otroke. Darove sprejema uredništvo »Tabora«.

m Za Planinski ples dne 1. februarja bo pričarana v Götzovo dvorano zimska pokrajina. Snežno večevje, zimsko veselje, planinska radost! Zato vsi na pir in ples!

m Mimogrede na trgu. Danes jutraj sta se srečala na Glavnem trgu pred glavno trafikko gospa Kribočova in gospa Ježenková. Dolgo se že nista videli in mnogo časa sta se pogovarjali, sedaj o vlagi, pa o vremenu in konečno je prešel pogovor na ples. Ni jima šlo v glavo, kako morejo ljudje sedaj toliko plesati, pa se vedno godrnja o dragini. Konečno pa pravi Kribočova Ježenkovi: »No na en ples pa bom vendarle tudi jaz šla, pa magari, da grem tri večere brez večerje spat«. Na kate-rega pa praša radovedno takoj Ježenková. Na enega invalidov odgovori takoj Kribočova, ki se vrši 5. febr. v Götzovi dvorani pod pokroviteljstvom gospoda okrajnega glavarja dr. Lanjšiča. Kaj niste vedeli za ta ples, vpraša Kribočova Ježenkovo? Ne, odgovori Ježenková, kaj hočete, ko si ne morem niti privoščiti, da si kupim časnik. Kaj pa stanejo vstopnice praša Ježenková? samo 10 dinarjev, to je najcenejši ples in dobilo se po vsaki trafikah, pojasni

ji Kribočova. No potem pa še jaz pojdem na ta ples in privedem tudi svojega starega, da pozabim vsaj za par ur na svojo vsakdanjo mizerijo. Torej na veselo svidenje na tem plesu in razšli sta se gospodinjici.

m Grajska klet. V nedeljo dne 21. t. m. »veliki koncert« s polnoštevilno nar. gl. želz. godbo »Drava«. Začetek ob 19½. uri zvečer. Vstopnina 2 Din. 142

m Hotel Halbwidl. Danes v nedeljo salonski koncert. Zjutraj in zvečer. — Lokali bodo zakurjeni. Cene se ne povečajo. 184

LJUDSKA UNIVERZA.

V ponedeljek dne 22. t. m. ob pol 8. uri zvečer v mali kazinski dvorani predavanje g. dr. J. Toplak o včienjaku. prirodoslovcu Louisu Pasteurju. Pridite v obilnem številu.

Narodno gledališče.

Repertoire:

Sobota, 20. jan. Zaprti radi Japonske noči.

Nedelja 21. jan. Popoldne ob 15. uri Pogumni Tonček, izv. — Ob 19½. Baron Trenk, izv.

Torek, 29. jan. Čvor. C (kuponi). Premijera.

»Pogumni Tonček«. V nedeljo 21. t. m. popoldne se vprizori zopet lepa Spicardova mladinska igra »Pogumni Tonček«. Dejanje se odigrava v bajnih krajih, kjer kraljuje lepe vile in plešejo svoje ples, kjer se prepirata v votlinah povodna moža, hotela ugrabiti pogumnega Tončka itd. itd. Pred začetkom predstave, med odmori in igro samo igra vojaška godba, ki jo je priredil za to igro skladatelj, Viktor Parma.

»Baron Trenk«. V nedeljo 21. t. m. zvečer se vprizori zadnjič v tej sezoni priljubljena opereta »Baron Trenk« za izv. ab. (kuponi). Konteso Lidijo poje ga Mitrovičeva, ki je s svojim prvim nastopom v tej vlogi (16. t. m.) namah pridobila simpatije in žela burne aplavze. Naj ne zamudi občinstvo si še zadnjič ogledati zabavne in romantične operete. Dirigira Andrej Mitrovič.

Vstop med izvajanjem v gledališče. Opetovano se dogaja pri dramskih in operetnih predstavah, da prihaja občinstvo k predstavam prepozno. S tem motijo zakasneli igralce in pa tudi pravčasno dospelo občinstvo. Ker smo že opetovano opozarjali v časopisju na točnost, kar je v interesu občinstva in gledališča in je prejela gledališka uprava tudi tozadevno pritožbo glede motenja s prepozno prihajanjem, odrejamo sledeče: Med izvajanjem vstop nikakor ni dovoljen. Točno ob pol 20. uri se bodo vsi dohodili v gledališke prostore zaprti ter bo moral vsak zamudnik počakati prihodnje pavze; kajti skrajno potrebno je, da vlada med izvajanjem popoln red in mir, da ni nepotrebnega in opravičenega razburjenja s strani občinstva in igralcev. Točno ob pol 20. uri se bo zaprla tudi gledališka blagajna, zato si naj obiskovalci predstav po možnosti preskrbe vstopnice še pri dnevni blagajni, ali pa naj blagovolijo priti ob sedmih, ko se odpre večerna blagajna. Na lepakih bo tudi stalno označeno, da med izvajanjem vstop ni dovoljen. Večerna blagajna bo odslej naprej odprta tudi že 1 uro pred predstavo, torej ob pol 19. uri, da ne bo nikakih izgovorov s strani občinstva. Ta naredba stopi v veljavo v torek, dne 23. jan. 1923, na kar ponovno opozarjamo cenj. občinstvo. — Uprava.

Ljudska knjižnica

Narodni dom, I. nadstr.

posluje ob nedeljah od ½10.—½11. ure in ob četrkih od ½19.—½20. ure

Sokolstvo.

o Odbor sokolskega društva v Mariboru se je v svoji prvi seji sledeče sestavil: starosta dr. Vl. Sernec, podstarosta dr. Leopold Bošnjanič, načelnik Bernard Naglič, načelnica sestra Stana Nabergojeva, tajnik Josip Hvalenc, blagajnik Leopold Haer, zapisničarica Marica Planinskova, gospodar Bogomir Milost, orodjar in vodja matrike Ivan Jenko, knjižničar Fran Mačus, odbojki: Albin Ambrožič, Jaroslav Chvojka, dr. Janko Sernec, Tado Leonard, Josip Marčan, Rajko Zotter in Adela Peričeva, namestniki odbornikov: Josip Stajnik in Dev Viktor. — Poleg teh so v odboru še bratje Franjo Majer za odsek zgradbe sokolskega doma, Franjo Pirč za prosvetni odsek, Iv. Lavrenčič za mladinski, Viljem Sušteršič za pevski in glasbeni, dr. Fran Toplak za veselilni in Novak za Kolo jahačev. Sestava društvenega odbora, v katerem je poleg starih sokolskih delavcev tudi nekaj novih v Mariboru, je pretekla da bo delovanje mariborskega Sokola tudi v bodoče tako uspešno, kakor je bilo dosedanje. Naj bi povečali sokolske vrste v Mariboru vsi pravi Jugoslovenci in Jugoslovenke s svojim pristopom k sokolskemu društvu!

o Kolo jahačev je imelo v četrtek, 18. t. m., svojo 2. redno člansko skupščino ob številni udeležbi. Po poročilih načelnika, tajnika in blagajnika je Kolo tudi v preteklem letu najmarljivejše delovalo. Imelo je 96 vaj in 11 javnih nastopov, med temi 3 jezičletni in sicer k Sv. Marjeti na Dravskem polju, Sv. Loyrencu na Pohorju in k Sv. Barbari pri Mariboru, najčastnejša je bila udeležba na vsesokolskem zletu v Ljubljani s 60 člani, na župnem zletu v Zagrebu 37 bratov, dalje je nastopilo Kolo s praporom in fanfaro na župnem zletu v Celju in sodelovalo pri večih lokalnih sokolskih in patrijotičnih prireditvah. O intenzivnem notranjem delu je pričal prvi jahaški nastop v Ljudskem vrtu dne 8. oktobra. Blagajna izkazuje kron 43.081. dohodkov in K 38.007 izdatkov, torej prebitka 5.073 K. inventar je bil koncem leta vreden K 42.000. Načelstvo je imelo 16 sej, sklicale so se med letom 3 članske skupščine in vršili dve predavanji. V novo načelstvo so bili izvoljeni bratje Novak, načelnik, Matko Kumar, podnačelnik Bruno Parma, tajnik; Franta Kovač, blagajnik; Bogdan Cunta, gospodar; Alojzij Kovačič, Josip Stajnik, Franc Rozman in Robert Jenko za odbornike, dr. Maks Snuderl in Franjo Ferjančič za namestnika ter dr. Volčič in F. Dvoršek za rač. pregledovalca, v tehničnem odboru so poleg načelnika in podnačelnika še bratje Cunta, Vidmar Ignacij in Jernej ter Flakus. Za praporčeka je bil ponovno soglasno izvoljen dr. Joško Lešnik. Med slučajnostmi se je obravnavalo še nekaj notranjih zadev, nakar je br. načelnik z zahvalo izstopivšim odbornikom za njihovo požrtvovalno delovanje zaključil lepo vepelo zborovanje.

o Sokolsko društvo Ptuj, naznanja da se vrši v soboto 27. januarja t. l. ob 20. uri V. redni občini zbor s običajnim dnevnim mredom v Narodnem domu v Ptuj. Bratje in sestre pridite. — Odbor.

o Sokolsko društvo Ptuj priredi običajno društveno maskerado na pustno soboto 10. febr. t. l.

o Telovadno društvo Sokol v Dolnji Lendavi ima svoj tretji redni občini zbor v soboto, dne 27. t. m. točno ob 20. uri zvečer. Ker je to vevlačna postojanka, je dolžnost vsakega zavednega Jugoslovence, da se kot narodni pionir občnega zbora zanesljivo udeleži.

Obiskujte mestni muzej

v Cankarjevi ulici. Odprt vsako nedeljo od 10.—12. ure. Vstopnina 1 dinar.

Kultura in umetnost

x Jubilej svetovnoznanih francoskih pisateljev. V februarju proslavi Francija, a ž njo tudi ves ostali kulturni svet stoletnico rojstva enega največjih Francozov, avtorja »Jezusovega življenja« Ernesta Renana. V prvih dneh meseca julija pa se vrši proslava 300-letnice rojstva znanega misleca Pascala. Oba — Renan in Pascal — sta tipična predstavitelja francoskega esprita v znanosti in v kulturnem življenju. Oba sta se mnogo pečala z verskimi vprašanji. Francija se pripravljala, da proslavi jubileje svojih velikanih z vso pieteto, ki jo ravno Francozi kažejo v tako obilni meri do kulturnih reprezentantov svoje rase.

—□—

Petdesetletnica beogradskega gledališča.

Maribor, 18. januarja.

Beograd slavi pomembno slavlje: petdesetletnico svojega Narodnega pozorišča. Tri dni trajajoče slavnosti niso samo beograjski dogodek. Ob jubileju beogradskega gledališča so se zbrali zastopniki vseh jugoslov. gledališč. Še več: došli so zastopniki čeških in bolgarskih gledališč, tako, da se je vršil kongres slovanskih gledališč. To je splošno kulturni pomen beogradskega jubileja!

Polagoma se je osvobodila Srbija polagoma so izginjali sledovi večletnega gospodstva Azijatov. Naroda ni osvobodila taka aristokracija kot je to bilo drugod, ni ga osvobodila niti domača inteligenca, ker jo je bilo premalo; osvobodilne boje so organizirali in dobojevali sumadijski kmetje. Kmet je postal vladar, kmet se je pogajal s turškimi diplomati. Polagoma je tedaj Srbija prehajala v normalne razmere: bilo je treba mnogo podrobnega dela, potrebnosti in goreče ljubezni do naroda. Toda čeprav polagoma — je vendar krepko in razveselivo napredovala tudi narodna kultura. Duh Dositeja Obradovića, evropskega Ahasverja in prosvetljenega meniha, je del nad novo državo in vzpodbujal mlade duhove k silnejšemu razmahu. Središče srbske kulture je bilo takrat v Novem Sadu, ki mu pravijo še danes »srbske Atene«. Od tod se je začelo kulturno gibanje širiti čez Donavo in Savo na svobodna srbska tla. Iz Novega Sada so prihajale knjige, časopisi; od tod se je prikazala tudi srbska Talija.

Velikega pomena je bil dan 5. nov. 1867. V začetku novembra je v Beogradu pričela gostovati novosadska igralska družba, ki jo je vodil Jovan Gjorgjevič. Dne 5. novembra je priredila predstavo v hotelu »Pri angleški kraljici«. Te predstave (dajali so dve burki) se je udeležil tudi knez Mihajlo, ljubitelj gledališke umetnosti in prijatelj kulturnega napredka. Pred vohom v dvorano je dejal upravitelju Gjorgjeviču:

»Sazidačemo mi vama teater za sebe, pa čete biti sasvim zadovoljni.«

Knez takrat še ni imel dvora v Beogradu, — in vendar je sklenil, da se na njegove stroške zgradi stalno gledališče! Gledališče pred dvorom, kultura pred politiko!

Knez Mihajlo je sicer kmalu na to odšel tja, »kud za vaida gre se«, a njegova obljuba se je izpolnila. Sestavil se je odbor, ki je izvršil vsa pripravljala dela. L. 1869 je bilo gledališče dograjeno. Dne 30. oktobra se je vršila slovesna otvoritev, posvečena manom blagega kneza Mihajla.

Od tega časa deluje stalno beograjsko gledališče. Koliko igralcev je nastopilo tekom petdesetih let na njegovem odru! Beograščani, ki so prisostvovali otvoritvi, so danes častitljivi starci, kolikor jih ni že zdavnaj požrla zemlja. In oni, ki še žive, se spominjajo, kaj pomeni teli 50 let za Srbijo, za Beograd in za vse Jugoslovenstvo. Od Novega Sada, iz »neosvobodene zemlje«, je prišla kultura v preprosto deželo sumadijskih kmetov in tekom pol stoletja temeljito izpremenila razmere. Ko je Narodno pozorišče slavilo svojo 25-letnico, je mogla srbska literatura in umetnost pokazati na lepe uspehe svojega razvoja. Nadaljnih 25 let je bilo še važnejšega pomena za splošni napredek. Komaj se je izpolnilo 45 let po otvoritvi, je zavihrala nad Beogradom

velika vojna nevihta. Slo je Srbiji za biti in ne biti, hkrati pa tudi za osvojenost vsega slovenskega juga.

Ko se je izpolnilo 50 let, se je Beograd solnčil v svobodnem solncu. Pozorišče je bilo poškodovano in v novih razmerah premajhno. L. 1919 bi se imela praznovati 50 letnica, a so jo preložili na dobo, ko bo dogotovljeno novo poslopje. Tako slavi beograjsko Narodno pozorišče svoj častitljivi jubilej v novem poslopju ob navzočnosti zastopnikov vseh gledališč nove, velike države in zastopnikov slovanskega sveta.

Na beograjskem gledališču sta delovala tudi dva Slovenca: skladatelj Davorin Jenko in odlična igralka Vela Nigrinova.

—□—

Vežbenica hrvatsko-srbskega jezika za srednje in njim slične šole.

Sestavil dr. Fr. Ilesić.

(Založila Tiskovna Zadruga v Ljubljani 1921. Str. 283.)

Čujem, da se nekaterim profesorjem - učiteljem hrvatskosrbskega jezika na srednjih šolah moja Vežbenica zdi pretežka. Zato bo treba, da kot avtor izpregovorim o njej par besed.

Kolikor je knjiga slovniška vežbenica, sem spravil v njo po priliki vse, kar razlikuje srbohrvaščino od slovenščine in kar bi torej moral vedeti oni, ki hoče reči, da res zna srbohrvaščino. V knjigi je nekaj poglavij, ki jih zamenjaš v srbskih ali hrvatskih gramatikah, ki so pa šla za Slovence nujno potrebna. S tako popolnostjo gradiva sem hotel dati knjigo, ki bi služila kot repertorij profesorjem in dijakom, kjer bi eden in drugi mogel v vsakem dvomu najti pojasnila. Ni pa nikjer rečeno, da bi moral profesor z dijaki v šoli vse to obdelati, kar je v knjigi. Tak suženj vežbenika učitelj ne sme biti in ni treba, da bi bil. Učitelj mora biti svoboden gospodar knjige, vsake učne knjige; to je njegova dolžnost in pravica, da — seveda v izvestnih mejah — izbira gradivo, ga širi ali zožuje in da premešča njegove dele. Kdor tega ne dela, ni na svojem mestu.

Seveda meni je bilo pri spisovanju in učiteljem pri pouku nekoliko neprijetno, da za pouk hrvatskosrbskega jezika na srednjih šolah nimamo še nobenega učnega načrta. Dolder takega načrta ni, si ga mora vsak učitelj prirediti po svoje. Iz izkušenj posrednih učiteljev bo nastala najboljša podlaga za debato o končnem formalnem učnem načrtu.

Množina gradiva torej pravemu učitelju ne more biti vzrok, da bi se pri toževal, češ, knjiga je pretežka. Jaz bi rekel obratno, da je večja neprivlačnost, če ima knjiga premalo gradiva in če je v tem smislu — prelahka.

Knjiga pa mora postati pretežka iz drugega vzroka — če so namreč pravilno podana preabstraktno. Mislim, da moje knjige v tem oziru ne zadeva nobena krivda; zakaj zgledov je v njej prav mnogo, poleg zgledov še prav mnogo vaj in nalog. Urediti sem hotel knjigo tako, da bi mogel po njej delati tudi tak učitelj, ki ni posebno vešč hrvatskosrbskega jezika, in pa vsak samouk, t. j. vsak izobraženec, ki se hoče sam učiti.

Poleg slovnične in slovniških vaj sem v knjigo dal tudi Vzorce nazorne nauke (razgovore o sobi, delih telesa, hrani in pijači, obleki, o času itd., tudi nekoliko trgovskih pisem). Seveda to so samo vzorci, ki naj podajajo besedni zaklad, najpotrebnejši v vsakdanjem življenju; pomnožiti si te vzorce mora vsakdo sam. Ta knjiga sigurno ni »težka«, ampak mogoče — prelahka.

Čtivo nudi Vežbenica le v cirilici. Uverjen sem, da je latinske besede pri nas še vedno lažje dobiti v roke nego ciriliske. Čtivo Vežbenice pa seveda nima namena, nadomeščati popolno hrvatsko-srbsko čitanko, ki bo za Slovence morala biti še posebej prirejena.

Zelo neprijetno mi je, da nisem mogel izdati malega slovarčka vseh hrvatskosrbskih besed, ki se nahajajo v knjigi, ni pa so Slovincem več ali manj nezane. V rokopisu je slovarček gotov in izide pri drugem izdanju knjige.

Najsi se sicer o moji Vežbenici sodi kakorkoli, eno je gotovo: marljivemu slovenskemu dijaku in napredku željnemu učitelju daje Vežbenica doslej najkompletnejši pomoček za učenje hrvatskosrbskega jezika. Težav ni in če so, se dajo premagati.

Ljubljana, 17. I. 1923.

Dr. Fr. Ilesić.

Gospodarstvo.

Vprašanje kako poravnati privatnopravne terjatve med našimi in avstrijskimi državljan.

Po došlih vesteh se pogajanja med našo vlado in med avstrijsko glede medsebojnih privatno pravnih terjatev in glede dviga sekvestrov neposredno pred zaključkom. Po teh vesteh bi se sprejel za poravnavo teh terjatev ključ: za eno staro krono 20 sedanjih avstrijskih kron. Po današnjem stanju valute bi naši državljani dobili za svoje stare terjatve v naših kronah nekako desetino. Naši dolžniki pa bi plačali v naših kronah desetino dolgovane zneska. Sporazum na temelju navedenega ključa bi pomenil za vse interesirane gospodarske kroge Slovenije in Dalmacije gospodarsko nesrečo. S tem bi se zavodom prizadela tudi občutna krivica ker je vlada dne 1. febr. 1919 vsled žigosanja staro-avstrijskih bankovcev, prepovedala vsak uvoz kron iz Avstrije bodisi v gotovini, bodisi z nakazili in s tem zavodom onemogočila, da pridejo do svojih terjatev.

V primeru zaključitve teh pogajanj na temelju navedenega ključa bi bilo predvsem silno prizadetih 26 zadrug na južnem Stajerskem, ki so po svojih pravih morale ves odvisni denar nalagati pri »Verbandu« v Gradcu, pri katerem so bili že v novembru 1918. vpeljeni odpovedni roki, vsled katerih je tem 26 hranilnicam in posojilnicam ostalo pri »Verbandu« čez 6.000.000 K naložb, ki se jim ne obrestujejo. Zavode bi zadela s takim sporazumom ogromna moralna in materialna škoda. V isti meri kakor zadruge so prizadete tudi regulativne hranilnice v Sloveniji in Dalmaciji, 31 po številu, ki so istotako nalagale svoj denar pri svojih denarnih središčih bivše Avstrije in vsled že imenovane prepovedi uvoza aK niso mogle dvigniti svojih naložb v okroglem znesku 6.000.000 K Kreditne zadru-

ge, kakor tudi regulativne hranilnice imajo itak težke skrb, ker so v znatni meri obremenjene z vojnimi posojili. Tudi drugi gospodarski krogi, zlasti pa banke, imajo napram Avstriji jako velike terjatve. Tudi ti gospodarski krogi so bili ovirani voditi in dokončati na lastno roko pogajanja glede terjatev, z avstrijskimi dolžniki je vsled tega, ker so jih vladni organi v kritičnem času pred prvim žigosanjem po svojem zastopniku, generalnem inšpektorju dr. M. Nedeljkoviču, zagotavljali, da so te terjatve gotov denar in da jih bodo morali avstrijski dolžniki plačati v jugoslovanski valuti po srednjem kurzu genovske borze tekom zadnjih dveh mesecev pred 1. novembrom 1918 in pa vsled tega, ker je Avstrija zaradi sekvestrov naše vlade dne 1. marca 1919 prepovedala odkazila starih naložb v našo kraljevino.

Spričo tega stvarnega položaja je sklical za dan 12. januarja 1923 trgovska in obrtniška zbornica v svoji posvetovalnici sestanek prizadetih gospodarskih korporacij. Posvetovanje je vodil zbornični predsednik gospod Ivan Knez. Po referatih gg. dr. Windischerja in dr. Frana Černeta se je po izčrpi debati, katere so se udeležili gg. dr. Fran Pavlin, dr. Basaj, dr. Kersnik, Avgust Tosti in dr. Kisovec, sklenilo, da se protestira proti zaključitvi uvodoma navedenih pogajanj na temelju nesprejemljivega ključa: 1:20. Temu sporazumu je tembolj ugovarjati, ker so še leta 1922 ponujali avstrijski delegati poravnave na podlagi ključa 100 starih K proti 60 našim kronam. Protest se je poslal ministrstvu pravde. Obenem se je naprosilo g. ministra dr. Zupaniča, g. dr. Ribara in g. pokr. namestnika J. Hribarja, da podpirajo gospodarske roganizacije vupravičenih zahtevah.

Izpred sodišča.

Težka telesna poškodba.

Dne 1. novembra lanskega leta so se nahajali zvečer v gostilni Edvarda Simončiča pri Sv. Miklavžu, okraj Ormož, med drugimi tudi Jakob Sever, s svojo ženo, Miha Pišeršnik, Andrej Cimerman, Martin Lah in posestnikov sin Alojz Ivanuš iz Krčevine. Odšli so skupno iz gostilne in sicer tako, da sta šla Sever in njegova žena naprej, Ivanuš in drugi pa v zadaj. Naenkrat prileti Ivanuš za Severjem in ga udari brez povoda s kamnom s tako silo po glavi, da je zadobil udarjeni nalom lobanje. Sodišče je obsodilo Ivanuš radi hudodelstva težke telesne poškodbe na 5 mesecev težke ječe.

Nevaren razgrajac.

Sedemindesetletni delavec Anton Breznik iz Polic, okraj Gornja Radgona, ki je že 25 krat radi različnih deliktov predkaznovan, se je zagovarjal pred okrožnim sodiščem radi hudodelstva nevarne grožnje in pregreška po § 104 srb. k. z. Pri Brezniku se je pred nedavnim časom izvršila hišna preiskava. Predmeti, ki so mu bili odvzeti, so bili izročeni županu Francu Frajndlu v Policah v varstvo. Ko je dne 19. dec. jan. 1. Breznik, ki je skrajno nasilen človek, obiskal nekaj gostiln in potem prišel tudi mimo županove hiše, je začel na vse mogoče načine kričati. Pri tem je izrekel sledeče besede: »Prokle-

ti Romiňak — to je domače ime župana — tat, razbar, kradeš z žandarmi vred; jaz bom Tebi že posvetil, prokleti šnopsrihtar, kaj si z žandarmi vred kradel, boš Ti meni z Ljutomer nazaj nosil nož, škarje, bajonet, taško in motiko.« Na potu od župana proti domu pa je izustil tudi grožnjo rekoč: »Prokleti Poličani, nocojšnjo noč vas mora vse vrag vzeti.« Ljudstvo, ki je slišalo te grožnje, se je zbal in je večina posestnikov varovala ponoči svoje domove. Breznik se zagovarja s pijanostjo in trdi, da ni mislil nič hudega. Sodba se glasi na 8 mesecev težke ječe.

Dva tatova.

Dvaindvajsetletni zidar Josip Breznik iz Podgorja, okraj Ljutomer, je dne 23. novembra 1922 vdrl v hišo viničarja Antona Warma v Pogledu. Posrečilo se mu je ukrasti 2123 jugoslovanskih in 5300 avstrijskih kron. Breznik, ki je že enkrat radi tatvine predkaznovan, je bil obsojen na 4 mesece ječe.

Osemnaestletni v Strigovo pristojni hlapec Martin Krčar je ukradel meseca avgusta l. l. Ivanu Polančiču v Babincih 250 K vreden klobuk in par 500 K vrednih čevljev. Odsel je nadalje dne 15. decembra Štefanu Kumariču v Razkrižju 36 kg moke. Dne 16. decembra pa je vlomil v zaklenjeno hišo Dominika Karba v Babincih ter pobral hlače, vredne 1500 K, srebrno uro z verižico v vrednosti 2250 K, rokavice, vredne 200 K in 50 K gotovine. Mihaela Hladcu je odnesel predpasnik, vreden 100 K, žepni nož in nekaj jabolk. Krčar, ki tatvine prizna, je bil obsojen na 4 mesece težke ječe.

Nepošten najditelj.

Posestnik Franc Brunčko iz Gortine, okraj Marenberg, je dne 14. julija 1922 na poti iz Mute proti svojemu domu zgrabil listnico z vsebino okrog 9000 K. To listnico z denarjem vred, je istega dne našel hlapec Jantec Bogatec, ki je obdržal denar zase. Bogatec je bil pred okrožnim sodiščem obsojen radi hudodelstva goljufije na 4 mesece ječe.

JDS.

TAJNIŠTVO DEMOKRATSKE STRANKE V MARIBORU za oblastno organizacijo stranke in za Maribor je odslej stalno v Cankarjevi ul. št. 1, prflično. Tam so tudi klubski lokali za seje strankinih organizacij in za sestanke strankinih pristašev. Tam naj oddajajo člani stranke vse svoje želje, zadeve, prošnje itd. Tam so na vpogled volilni imeniki za Maribor. Uradne ure so od 8.—12. ure dopold. ter od 16.—18. ure popoldne.

Tajništvo demokratske stranke v Mariboru ima telefonsko štev. 337.

~~~~~

Ko otirate ledene rože na oknih, mislite na »DRUŠTVO ZA PODPIRAJ NJE LJUDSKO. IN MEŠČANSKO ŠOLSKE MLADINE«!

~~~~~

Bernhard Kellermann:

PREDOR.

Roman.
(Dalje.)

(117)

Zakaj čeprav sem enovala prismojene naklepe: kako bi ti naredila, da se vame zaljubiš, tako zaljubiš, da ostaviš ženo in otroka, tega vendarle nisem kanila resno in sama nisem verjela. A tudi prijateljstvo me tebi ni približevalo, Mac! Tvoje srce mi je bilo zaprto, name misliti nisi utegnil. Nisem sentimentalna. Mac, a tisti čas sem bila zelo, zelo nesrečna!

Potlej je prišla katastrofa. Veruj mi, da bi bila dala vse, ko bi mi bilo moči učiniti, da ne bi bilo, kar je bilo. Prisegam ti! Kruta usoda te je strašno udarila in tiste dni sem neznanski trpela. A sem sebičnica, Mac, velika sebičnica! V tem ko sem še jokala za Maudjo, me je prešinilo in sem spoznala, da si zdaj kajpada svobodna, Mac! Bil si svobodni! In odšimljal sem si prizadevala, da se ti približam. Mac, hlela sem te! Stavka, zapora, bankrot, vse to mi je hodilo na dobro — usoda mi je iznenada stregla v roke. Več mesecev sem v očeta tiščala, da naj se zate zastavi. Toda pa je odvrčal: »Ni mogoče!« — In sem papana, ki ga ljubim, trpinčila, da je znojil kri. Dan na dan, dan na dan. Navsezadnje je pristal. Kaj ti je poslalo pismo in ponuditi svojo

pomoč. Pa sem preudarjala. Kaj bo? sem razmišljala. Mac bo pajevo pomoč sprejel, nekolikokrat pri nas obedoval — a potem se vnovi zakopal v delo, da ga spet ne bo na izpregled. Spoznala sem, da mi je dano samo eno orožje proti tebi: pajev denar in sloves! Ne zameri, Mac, da sem tako odkritosrčna! Ni malo si nisem pomisljela, naj li to orožje upotrebim ali ne. Od paja sem zahtevala, da naj stori samo, kar hočem jaz, vsaj en pot v svojem življenju, in naj se za moje razloge ne briga. Zagrozila sem mu, dragemu, staremu papacku, da ga zapustim in me nikoli, nikoli več ne bo na izpregled, če ne stori po moji volji. Ni bilo lepo, da sem tako ravnala, a nisem mogla drugače. Saj bi paja le ne bila zapustila, ki ga ljubim in spoštujem, ampak treba ga je bilo ugnati. In vse drugo ti je znano, Mac. Nisem ravnala lepo — ampak zame ni bilo nobenega drugega pota do tebe! Vse to me je bolelo, a sem se odločila, da ne odneham, pa naj bo, kakor bo. Ko si me v caru zasnubil, bi bila najrajši koj privolila. Pa je vendarle zmaga želja, da bi se zame malce potrudil, Mac —

Ethel je govorila polglasno in često samo šepetala. Pri tem se je smehljala, mehko in ljubko, razpotezala lica in gubala čelo, da je bila videti vsa žalostna, zmajevala z lepo svojo glavo, sanjavo vzpogledovala proti Allanu. Mnogozdaj je od grljenosti premolknila.

»Ali si poslušal, Mac?« ga je skončavši povprašala.

»Sem!« je Allan odgovoril s tiha.

»Vse to ti je bilo treba povedati, Mac, povsem neprikrito in pošteno. Zdaj veš, kako in kaj. Nemara si postaneva kljub vsemu dobra tovariša in prijatelja?«

Sanjavo se je nasmešnila in se zazrla v Allanove oči, ki so bile trudne in otožne kakor poprej. Zajel je lepo urejeno glavo v dlani in prikimnil.

»Nadejem se, Ethel!« je odgovoril in blede ustnice so mu vzdrgetale.

Ethel je storila, kar ji je velelo čuvstvo, ter se za hip stisnila k njegovim prsim. Potem je vzravnavajoč se globoko soplila in se zmedeno nasmešnila.

»Še nekaj, Mac!« je pričela vnovi. »Ker sem ti povedala eno, ti moram povedati vse. Hlela sem te dobiti in zdaj te imam! Pa vedi: odslej si hočem pridobivati tvoje zaupanje in tvojo ljubezen! Odslej si bom prizadevala za to dvojce! Pridobivati si ju hočem po malem, Mac, vedi! Kako, to bodi moja skrb. Ta se mi posreči, v to verujem! Zakaj če tega ne bi verovala, bi bila na smrt nesrečna. — Zdaj pa lahko noč, Mac!«

In počasi, trudno, kakor bi bila omotična, je odhajala.

Allan se je ustopil h kaminu in se ni ganil. S trudnimi očmi gledajoč po dvorani, v kateri je bil tujec, je premišljeval, da mu bo življenje ob tej ženi končno vendarle manj obupno nego se je bal.

(Dalje prihodnjik.)

Mala oznanila.

1923 se učenec za pekarsko obrt. Učna doba 3 leta z vso oskrbo. Učenec mora imeti najmanj 16 let in dobra sprave. Obrtni se je na Vokoslava Kralj, pekarna v Beluncih, Prekmurje. 110 4-4

Dajem pouk v glasovirju za začetnike po nizkih cenah. Naslov v upravnistvu. 123

Sprejme se več gospodov na hrano. Aleksandrova c. 44-II. desno. 140

Dve meblirani sobi z veliko verando in posebnim vhodom v zelo lepem delu mesta s zamenjavo z eno prazno sobo in vperajo kuhinje. Naslov pove uprava. 138 2-1

Zamenjava stanovanja. Za menjavo svoje malo stanovanje s stanovanjem dveh sob in sebo za služkinjo ali treh sob in plačam visoko odškodnino. Ponudbe pod. Februar-marec na upravo lista. 132 2-1

Samci srednjih let, izobraženi, s premoženjem, želi poročiti pošteno žensko s posestvom. Resne ponudbe pod. Zdravski, po noličarje Sv. Lovrenc na Pohorju. 136

Proda se hiša z dvema sobama kuhinjo in vrtom v Hotinji vasi 59, pet minut od postaje Slivnica pri Mariboru. Pojasnila se dolo v Betavski cesti 6 v Mariboru. 141

Naočnike zgubil. Prosim oddati na policiji. Nagrada. 137

Soba z vse oskrbo se odda dvema boljima gospodoma. Naslov pove uprava. 131

Iščem prazno sobo brez stenice, kot shrambo za novo posušeno. Ponudbe na upravnistvo. 130

Kupujem obleke, perilo, čevlje, mobilije, šivalne stroje, otroške vozičke, preproge, ogledala, zrcala, pernice, slatinice in srebrnino, starine in druge stvari. J. Schmidt, Koroška cesta 18-I. 133

Pozor! Prodajam raznovrstne kožuhe, salonske obleke, plesne obleke, pahljače, kostume za maske, raznovrstne obleke, obleke za gospode, dame in otroke, klobuke, čevlje, do kolenice, galoše, perilo, usnjate kovčke, ure, pohištvo preproge, odeje, šivalne stroje, kolo, muzikalične instrumente, poročna darila ter razne druge stvari. J. Schmidt, Koroška cesta 18/I. 133

Deske za podove (Schiffboden) 600 kvadratnih metrov, oddane po ceni mizarstvo v Koroški cesti 46. 97 5-8

Gonilni jermenji v vseh dimenzijah, kakor tudi šivalni in vezal jermenji se dolo pri IVANU KRAVOS, Aleksandrova cesta 13. 51 10-6

Svinjska mast, garantirano prvovrstna, soljeno slanino o debelih srbskih prašičev prodaja trdka D. S. Marković Beograd, zastopnik za Slovenijo: Božidar Jevanevič, Maribor, Aleksandrova cesta 55. 2578

Higijenična brivnica se vsem priporoča. Prvovrstno postrežba. Vjekoslav Gjurin, Jurčičeva ulica 9. 1850

Okrožni, železniški in blagajni. zdravnik
Med. univ.

Dr. C. Morocutti

emerit. sek. zdravnik na kliniki za notranje bolezni, na kirurški kliniki in na kliniki za ženske bolezni in za porodništvo v Gradcu ordinira kakor dosedaj redno v St. Ilju vsaki dan od 9. do 12. ure. — 128



Redne prekomorske zveze

Iz Bremena preko Southampton, Cherbourg v New-York s krasnimi zelo udobnimi ameriškimi državnimi parobrodi družbe UNITED STATES LINES.

Parniki odplovejo sledeče:

America 7. febr. 11. april
President Harding . . 14. febr. 21. marca
George Washington . . 21. febr. 28. marca
President Roosevelt . . 28. febr. 4. aprila
Southampton in Cherbourg 1 dan pozneje

UNITED STATES LINES

Beograd, Travnička ulica 1
in vse pomembne poštne pisarne.

Zahtevajte cenike in paroplovni red št. 148

Oglejte si mojo

razstavo

modernih slik

:- v Veliki kavarni :-

Atelje L. KIESER,
Maribor, Gregorčičeva ul. 20.

Moderno slikanje v nošah. Atelje je tudi ob nedeljah odprt in dobro kurjen.

Novo!

Velika partija volnenih bluz, rokavic in nogavic, kakor tudi ostalo zimsko robo prodaje po neverjetno nizkih cenah nova trgovina

B. Veselinovič & Ko.

Maribor, Gosposka 26.

126 7-1

Nosite zaradi njihovih velikih prednosti
PALMA
kaučukopolne in polplate



2379 10-9

Perilo,

klobuke

dežne plašče,

čevlje, gamaše, dežnike, palice, ter razno modno in galanterijsko blago v veliki izbiri, najceneje pri

JAKOB LAN, Maribor, Glavni trg 2

Dospela nova pošiljka la trboveljskega št. Janškega in drugega

premoga

kakor tudi lepa suha bukova, hrastova in borova drva vedno na izbiro v trgovini s premogom in drvni na debelo in drobno

VILKO APIH, MARIBOR

Tattenbachova ulica št. 13, poprej Lippert. - 142

Vse vrste perila za gospode in dame, kakor

srajca, hlače

pyjama opreme za neveste, otroško

perilo, kombinacije itd.

Izdeluje po najnižjih dnevnih cenah

Judmila Lackner
MARIBOR, Koroška cesta št. 31.

LOKAL

za sedlarsko in jermenarsko delavnico se išče na primerenem kraju za tako obrt, t. j. da se lahko vozniki s konji mimogrede ustavijo. Ustmene ali pismene ponudbe na trdsko Ivan Kravos, Aleksandrova cesta 13 ali pa Koroška cesta 17. 50 10-6

TELEGRAM.

KLUB-BAR - Nedelja, 21. I. 1923 - FIVE O'CLOCK TEA
Pri III. konkurenci modernih plesov (Shimmy Derby) bosta plesala izven konkurence brat in sestra Pečnik "CHOPIN WALK I JAZ". - V sredo zvečer v Veliki kavarni I. simfonični koncert. Velik orkester. Vstop prost. 135

AMERIKANSKI

in angleški

Singer šivalni stroji

Singer igle in nadomestni deli.

Lasna mehanika delavnica.



Singer ožje, nit, svila itd.

Prodaja na obroke.

Singer šivalni stroji Bourne & Co., New York.

Centrala za kraljevino SHS, Zagreb, Maruličeva 5.

Podružnice: MARIBOR, Šolska ulica št. 2, Zagreb, Karlovac, Varaždin, Osijek, Vinkovci, Bjelovar, Brod na Savi, Subotica, Novi Sad, Ljubljana, Sarajevo, Mostar, Banjaluka, Tuzla, Dubrovnik, Podgorica, Beograd, Kruševac, Niš, Skopje, Velenje, Bitolj, Kragujevac, Zaječar in Stip. 341

Zastopstva se v vseh večjih mestih.

Prva slovenska pekarna

Anton Strausgitt

dediči

v Mariboru

se priporoča cenj. občinstvu za najokusnejši rženi, beli in mlečni kruh ter najfinije pečivo za čaj in kavo. 2501

Zamenjava stanovanja.

Snajno stanovanje v Sodeli ulici z eno sobo in kuhinjo se zamenja s stanovanjem s dvema sobama in kuhinjo, event. tudi v okolici. Naslov pove uprava.

Zage in stroje za obdelovanje lesa



vse vrste, s tečaji na kroglice (Kugellager) razpošilja takoj iz jugoslov. skladišča prvovrstne kakovosti in po najnižjih tovarniških cenah. Tovarna strojev 10-1 2305

Welker-Werke

Wien XIII., Breitenseestraße 56

Zastopniki se iščejo!

Zahtevajte povsod TABOR!

KNJIGOVEZNIKA

MARIBORSKE TISKARNE D. D.

KI JE NAJMODERNEJŠE UREJENA, SE PRIPOROČA CENJENEMU OBČINSTVU, OBLASTVOM IN URADOM. PREVZEMA VSA V KNJIGOVEŠKO STROKO SPADAJOČA DELA. IZVRŠBA SOLIDNA! CENE ZMERNE!

ARKO COGNAC MEDICINAL